

ELŐFIZETÉS

HÍLYDEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k-40 f.

HIRDTÉSEK:

4-hasábos pekt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 36.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Társaság.

József téherozog-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, május 30.

Velencét újból bombázták repülőink.

Budapest, május 29. (Hivatalos.)

Eszakkeleti hadszíntér:

Lubacowka mentén és Radymnotól keletre oroszok tegnap és ma éjjel is több helyen heves támadásokat kíséreltek meg, amelyeket mind az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertünk. A San keleti partján a szövetséges csapatok folytonos harcok közepette nyomulnak előre.

A Dnyeszter felső folyásánál, további Drohobycnál és Stryznél támadó vonalaink az ellenséges állások közvetlen közelébe jutottak. Oroszok előretöréseit mindenütt véres veszteségeik mellett visszavertük. Egyébként a helyzet változatlan.

Dél nyugati hadszíntér:

Ala határhelységet és Primierot (Primöz) olasz csapatok elérték. Tiroli és karintiai határon egyéb nem történt. A partvidéken kisebb harcok kezdődtek. Karfreitnél egy olasz zászlóaljat szétzörtünk. Plavánál visszavertük egy ellenséges különítmény előretörését. Görztől északra öt ellenséges támadást utasítottunk vissza.

Tegnap éjjel több haditengerészeti repülő újabb támadást intézett Velence ellen. Igen heves puska és ágyutüz ellenére nagyszámú bombát dobtak le, főképp az arsenálra. Ezek több helyen nagy terjedelmű tüzeket és a Nicolo erődben robbanást is idéztek elő. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Eszakról is közeledik támadásunk
Przemyslhez.

Berlin, május 29. Nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Franciák tegnap, miután Angresnál visszavertük őket és számos foglyot ejtettünk, nagy tömegekkel ellentámadást intéztek a bethune souchezi ut mentén, de igen érzékeny veszteségeik mellett egész arcvonalon visszavertük őket. Az éj folyamán Ablain keleti részének gyenge helyőrségét anélkül, hogy ellenség észrevette volna, a közvetlenül mögötte fekvő legközelebbi vonalra visszavontuk, mint-hogy az ottani előretolt állásban való maradás csak felesleges vérpazarlást jelentett volna. Soucheztól délre tegnap este egy francia támadási kísérletet tüzelésünk csirájában elfojtott, Soucheztól délnyugatra fekvő le Carieul kastély, amelyről a franciák azt állítják, hogy elfoglalták, tartósan birtokunkban van. Neuwilleről délkeletre aknákkal és kézi gránátokkal előkészített ellenséges előretöréseket könnyen visszavertünk. Ugy látszott, hogy Bois de Pretrében (Pont á Moussontól északnyugatra) franciák ép úgy, mint május 27-én este újabb nagyobb támadásra készülődtek, de tüzelésünk ellenséget lekötve tartotta. Egyes éjjeli ellenséges részleges előretöréseket véresen visszautasítottunk.

Repülőink Gravellines és Dückerhen megerősített helységeket, valamint Astoméri hadtáp helységet bombáztak és Fismestől északkeletre fekvő ellenséges repülőterén több találatot értek el.

Keleti hadszíntér:

Felső Dubissa mentén oroszok Kurto-wiánytól Kielmytól délkeletre sikertelenül támadtak. Alsó Dubissa mentén harcok tovább folynak, ellenséget több helyen folyótulajpartjára vetettük, tüdőzés alkalmával még 200 foglyot ejtettünk.

Délkeleti hadszíntér:

Csapatunk Przemysl északi arcvonala felé közelebb nyomultak. Wisnya és Lubacowka szakass (Radymnotól és Jaroslautól keletre) közötti arcvonalon oroszok ismételt elszigetelt részlet támadásokat intéztek, mindenütt súlyos veszteségeik mellett visszavetettük őket. 179 es orosz gyalogezred megsemmisült. Sieniawától nyugatra és délre ellenség nem újította meg támadásait. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Balkán.

Arad, május 29.

Egy hete van az olasz hadizenetnek. A néhány napos izgalmat, amelyet az a lelkekben kavart, fölvaltorta a visszatérő önbizalom. Az, hogy az ellenségeink száma egygyel megszorodott, nem járt azzal a rémülettel és kétségbeeséssel, amelyre az entente számított, amikor Olaszországot rengeteg pénzzel és fáradhatatlan ügyeskedéssel beugratta a szövetségi hűség megszegésébe. Ha az olasz hadizenetig a háborút azzal az elszántsággal vívtuk, amellyel a komoly kényszerűségnek szemébe kellett nézni, Itália hűtlensége meglanított arra, hogy a háborúért lelkesedni tudjunk.

Egy hét után újabb próba elé kerülnek az idegeink. A Balkán államai, amelyeknél az entente erőfeszítései ugyanoly hosszú ideje és ugyanoly eszközökkel dolgoznak, a döntés percéhez közelednek. Miután Szerbiával már ellenséges lábon állunk, a Szerbia, ha akarná, se tudna az orosz gyámkodás alól magát függetleníteni, főként két országról van szó: Romániáról és Bulgáriáról.

Komoly oka egyiknek se lehetne arra, hogy a Monarchiával és Németországgal ellenséges viszonyba kerüljön. Románia Németországnak, Bulgária pedig a monarchiának köszönhetné igen nagy részben a fejlődést, amelyet állami önállósága alatt elért. Mindakét ország multja az Oroszországgal való sűrű nézeteltérések, konfliktusok és összeütközések gyakori esetét sorolja fel. Mindakét országnak gazdasági érdekei a velünk való békés együttélést kívánják meg.

Es mégis fölmerült egy momentum, amely a természetesen okok elle-

nére a Balkán valamelyik államát szembe fordíthatja velünk. Uj, teljesen indokolatlan ez a mozzanat, de az entente hipnotizörjeinek megkísérlik a Balkán gyöngébb lelkeire szuggerálni. És ez: a győző hatalmától való rettegés. Németország és a monarchia igen hatalmas ellenfeleken fölénybe jutott; szárazon és vizen győzött s ha ez a győzelem még nincs is betegezve, azt már számításba kell venni. Itália hadba állása egyáltalán nem változtathat ezen a helyzeten. Most tehát az entente a Balkánt azzal rémiti, hogy a központi hatalmak végső és teljes diadala a Balkánra is veszedelmes, súlyos teher lesz.

Akármiilyen nehéz a helyzet, nem kell feladnunk a reményt, hogy lesznek államférfiaink, a kik ezt az aggodalmat, ezt a képtelen rémet elfogják tudni oszlatni. Annyira nyilvánvaló, hogy se Németország, se a monarchia a háboruban nem akar hódítani, hanem azt akarja, hogy szabad jövője, önállósága, évtizedes békéje biztosítva legyen. A mi a magunké, a történelem és az elődök szent jogán, azt nem adjuk, de szomszédaink területeit és életérdekeit keresztező szándékaink nincsennek. Oly annyira természetes, hogy a mi győzelmünk a Balkán nyugalmát és önállóságát hozza magával, Oroszország győzelme és Olaszország felülkerekedése pedig fenekestül kalforgatná a Balkán helyzetét.

Azonban minden fordulatra készen is, bizonyára nem kell föladnunk a reményt, hogy a Balkán érdekeit államai a döntés órájában fölismerik a helyzet valóságát és a

képzelt veszedelem rémétől megsza-
badulva, igazi érdekeik szerint fog-
nak határozni és cselekedni. Az
államférfiak munkájától függ minden,
— írják jelentős hangon Berlinből.
Mi még hisszük, hogy a Balkán álla-
maiban a lelkiismeretekkel, nemzetük
kövűjével számító államférfiak fogják
a döntést irányítani és nem az olyan
megfizetett és alacsony lelkű kaland-
dorok, ügynökök és utcai hősök, a
melyek Oroszországot liferálták az
entente mellé, — a pusztulás sorsára.

A Balkán-államok és a turánizmus.

A világháboru tanulságaiból, amelyek min-
ket a Balkán államait közelről érdeklík a
a következőket emeljük ki. *Bebizonyosodott*
Oroszország álnoksága, nyilván valóvá lett
ember s nemzetismeretünk gyarlósága, végül
kitűnt, hogy a földön csak egy igazi nagy-
hatalom van: a természet.

Olaszország árulásából s az árulás díjából
most már minden Balkán-állam tisztán láthatja
a moszkovita cárizmus *hítségességét*. Oroszország
az 1913-ki Balkán háboruban, Bulgáriát, most
pedig Szerbiát esalta meg. Szerbiát, Monteneg-
rót az Adriai tenger oda ígéréssel kergette
háboruba s ugyanakkor ugyanezt a tengert
Olaszországnak ígerte jutalom képen, ha az
entente mellé áll. Így szedte rá a cár birodalma
régén Romániát is; Görögországot szintén
közönséges eszköznek tekintti.

Oroszországnak a tenger, a művelt világ-
nak pedig Oroszország a végzete. A tengerért,
főképp Konstantinápolyért találták ki a pánsz-
zlávizmust. Ebből élesedett ki a fajok harca
s a most dúló világháboru, melyet betetőzött a
francia revánseszmé és az angol világhatalmi
féltékenység. Ennek a rettenetes világháboru-
nak, illetőleg pánszlávizmusnak áldozata Bel-
gium, Szerbia s ujabban Olaszország.

Az ember és nemzetismeret gyarlósága
idézte elő a mai nagy háboruban a *kölcsönös*
csalódást. Ha az entente hatalmai ismerték
volna a magyart, ha tudták volna, hogy itt
nincsenek folszabadításra váró, elnyomott nem-
zetiségek: aligha dúlna ma világháboru. A mi
félreismerésünk, lekicsinylésünk fájdalmas lecke
a felületes franciának, a kapzsi angolnak és a
zsarnok cárizmusnak. De nagy csalódás érte az
entente-t Törökország részéről is. A „beteg
ember“-ről szóló közhit épen olyan rosszakaratu
híresztelésnek bizonyult, mint Scotus Viator
bazudozásai. Hogy ellenségeink mennyire nem
ismertek bennünket és a németeket, fényes
bizonyosság reá sajtójuk megdöbbenése.

Csak az az ország boldog, amelyet ember-
nemzetismerő férfiak kormányoznak. Ilyen jó-
vőbelátó, nemzetismerő államférfiu volt Bis-
marck, *Andrássy Gyula*. Ezért sikerült Bis-
marcknak a német egység, *Andrássy*nak pedig
a helyes Balkán-politika megteremtése. Viszont
III. Napoleont a hiúsággal párosult nemzetis-
meret hiánya buktatta meg s juttatta vakon
bizó s felületesen szemlélődő nemzetét Szédán-
hoz...

Tanuljunk a történelemből... Románia
Carp Péterre, Görögország böles királyára hall-
gasson, ha Belgium és Szerbia sorsára nem
akar jutni. Bulgáriát nem féltjük, ott már ré-
gen kiábrándultak a ravasz és önző moszkovita
cárizmusból.

Magyar, Bolgár, Törökország évszáz-
ados keserű tapasztalatok árán már megtalál-

ták egymást. Ez a helyes nemzetismeret érlette
meg a jövő nagy eszméjét: a *turánizmust*.
Vagyis a magyar-török-bolgár-finn-mon-ol-
mandsu-japán-kínai, továbbá az Elő-, H' tso
Indiában, Perzsiában és Oroszországban élő
mintegy hatszáz (600) milliónyi fajrokon nép-
tömeg gazdasági, szellemi tömörülésének nagy-
szerű gondolatát, mely legbiztosabb ellenszere
a pánszlávizmusnak.

Ez a turáni szövetség használni fog az
összes turánságnak: kicsinek, nagyoknak, egy-
aránt; de használni fog a világ békének, a
világkultúrának is. Mert a világzsarnokát: a
moszkovita cárizmust csakis a Német, Magyar-
országgal és Ausztriával szövetségelt turánság
gyöngíthet meg annyira, hogy Oroszország a
Természet rendelkezését megértse.

Oroszországot a Természet szárazföldi ha-
talommá predestinálta. Tengeri világhatal-
masságra való törekvése erőszakolt, természet-
ellenes s épen ezért kétszáz év óta meddő
minden küzdelme, csak azt érte fel, hogy állandó
réme a világbékének és az európai egyensúly-
nak. A germánsággal szövetségelt 600 millió
turánságnak tehát erkölcsi kötelessége, hogy
Oroszországot predestinált rendeltetésére kény-
szerítse. Ez esetben a régi békés szárazföldi
Oroszország nemesak a világbékének, hanem
az orosz népnek is javára válnék. Ezzel a kétszáz
éves „keleti kérdés“ is megoldódna, feltéve,
hogy az oroszoknak a Boszporuszon való keres-
kedelmi forgalmát nemzetközi uton biztosítanák.

A pánturán eszme mozgatója Keleten Japán,
Nyugaton Török-, Magyarország. De az idea
szépen hódít a többi turáni népek között is,
mert a turánság érdekei mindenhol közösek; az
elnyomó mindenütt a moszkovita cárizmus.
A germánsággal szövetségelt turánság ilyen
értelemben világbékét viszi előbbre, mert a
600 millió turánság kapcsolata Németországgal,
Ausztriával s az érdekelt balkáni államokkal
olyan hatalmat fog képviselni, amellyel szem-
ben minden másféle szövetség eltölpül s így
egy újabb véres világháboru eshetősége jó ideig
lehetetlennek látszik.

Ime a turánizmus óriás jelentősége. *Nem-
zeti, faji, világeszmét* jelent egyszerre. Mert a
turánizmusban az a nagyszerű, hogy képes
nemzeti dinasztikus, osztrák, német, balkán és
világügyét egyaránt szolgálni, sőt arra is alkalm-
mas, hogy Japán, Kína pánszlávizmusának
élet vegye.

Magyar-, Török-, Bolgárországnak a máso-
dik ezredévben tehát az lesz a hivatása, hogy a
saját fennállásának biztosításán felül *kibékítse*
Európát Kelet-Azsiával. Régen Kelet és Nyu-
gat között ezt a nehéz viharfogó szerepet ha-
zánk teljesítette- a jövőben Ázsia esetleges
„sárga veszedelmét“ a nyugati (magyar, török,
bolgár) turánság fogja elosztani okos politiká-
val, a turánizmus békét terjesztő villámhárító-
jával... S hogy ez nem ábránd, fényesen igaz-
olja a magyar-török-bolgár barátság — legujab-
ban Japán, Kína szövetsége, amelyet régen
megjósoltunk.

Harmadik nagy tanulság, hogy a földön a Ter-
mészet az ur. A földrajzi elhelyezkedés, a ter-
mészetes határok, szóval a Természet rendelése
megdönthetetlen faktorok.

Magyarországot a természet *egységes dunai*
nagyhatalommá, Oroszországot pedig *száraz-
földi* nagyhatalommá predestinálta. Innen van,
hogy hazánkat tartósan idegen államnak soha
sem lehetett meghódítani, viszont Oroszország
Oroszország kétszáz év óta hiába erőszakolja
tengeri nagyhatalmi állását.

A világtörténelemből tisztán megállapítható,
hogy a földön a Természet és az Igazság az

ur. E kettővel szemben bármely zsarnok keresi
hadserege csak ideig-óráig való győzelmet arathat

Magyarországot a saját: hős fiaim kívül a
Természet védi. Aki föl akarja darabolni, be-
töri fejét a Kárpátokban, mint az orosz. Ma-
gyarországnak *rendeltetése* van e földön, ame-
lyet eddig becaülettel betöltött s ezután is hiven
fog teljesíteni.

A Természetnek eme megmásíthatatlan ren-
delését meg kell érteniök a Balkán-államoknak
is. *Bosznia, Hercegovina, Szerbia, Románia,
Bulgária Magyarországra gravitál*. Ez az
jelenti, hogy ezek az államok földrajzilag a
Duna medencéjéhez tartoznak. Mivel a Duna
középső, főmedencéje Magyarország: a nevezett
országoknak akarva, nem akarva — hazánkkal
összeköttetésben kell állniok. De ez az összeköt-
tetés — amint a mult is bizonyítja, csak ugy-
aldásos — ha a *béke* és szoros *barátság* alap-
ján áll. Magyarország fenn tud állania Balkán-
államok nélkül is, a Balkán államait azonban
hazánk jóakaratu támogatása nélkül semmi sem
mentheti meg az orosz igától.

A moszkovita cárizmus világhatalmi törek-
vése természetellenes. Nem is fog sikerülni
sohasem, mert a gondviselés nem engedi, hogy
a fák az égig nőjenek.

Minden akció reakció szül. A pánszláviz-
mus ellenmozgalma a *turánizmus*. Nyugaton a
magyar-török-bolgár turánizmus, keleten Japán,
Kína pánszlávizmus már is elvágta a pánszláv
hódítás útját.

De ez csak a kezdet kezdete. Az öntudatra
ébredt 600 millió turánság a germánsággal
szövetkezve csakhamar alkotó elemeire fogja
bontani a természetellenesen összetákoltt orosz
kolosszust. Lengyel-Finnország, Ukrajna, a
Balti tenger mellék, Besszarábia, Szibéria lakói
nem oroszok. Ezek függetlenítése biztosan be-
fog következni. A jövő körvonalai már láthatók.
A Végzet útján a Természet fog diadalmas-
kodni, vagyis Oroszország *szárazföldi* hata-
lommá zsugorodik össze.

A háboru után a hatalmak szövetezése is
természetes alapon fog megtörténni. A ger-
mánok, turánok egy táborba kerülnek a *köl-
csönös* érdekek s részben a *faji rokonság*
kapsán. Németország, Ausztria, Magyar-, Tör-
ök-, Bolgárország együtt lesz. De a józan ész
és érdekek szerint ide kell csatlakoznia Svéd-,
Norvégországnak, Dániának, Hollandiának, Ro-
mánának, Görögországnak, sőt Szerbiának is,
ha a Balkán államai Bulgária szomorú példáján
okulni tudnak. Bármit tegyenek is az entente
hatalmai, az idő kerekét vissza nem fordít-
hatják.

Sassi Nagy Lajos.

A német birodalmi gyűlés elnapo-
lása. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés
ma több apróbb javaslatot intézett el. Ebert
szocialista képviselő az orosz háboruval foglal-
kozó felszólalásában kijelenti, hogy a monar-
chia sok engedménnyel tett tanúságot béke-
szeretetéről. Most a fokozott veszélyek órájá-
ban a német nép egységesen veti majd latba
minden erejét. A német szociálisták mélyen
fájlalják, hogy az új háboruval a béke re-
ménye ismét kitolódott. A szép nagy áldozat-
okat hozott és ezekre való tekintettel követel-
heti, hogy minden téren egyenjogúságot kap-
jon. Az ülést ezután augusztus 10-ig elna-
polták.

Letartóztatták Kramarz dr. cseh pártvezért.

— „A neozslávizmus atyja.“ — A cseh képviselő oroszországi birtokai. —
— Távirati tudósítás. —

Berlin, május 29.

Prágából jelentik a *Vossische Zeitung*: Az ujcsehek pártjának vezetőjét, Kramarz dr. reichsrathi képviselőt múlt pénteken este prágai lakásán elölték. Ugyanez a sors érte Scheiner dr. cseh tartománygyűlési képviselőt, a csehországi Sokol-szövetség vezetőjét.

A távirati jelentéshez a *Vossische Zeitung* a következőket fűzi hozzá: Nagyon kevésbé örvendetes dolognak kellett történni, ha az osztrák kormány arra határozta magát, hogy a csehek legnagyobb politikai csillagát, aki a parlamentben és a delegációban évek hosszú során át szószólója volt népének és aki mögött valóban a csehek túlnyomó többsége sorakozik, elfogassa. Kramarz Károly dr.-nak egyébiránt mindig kedvenc foglalkozása volt a külpolitika. Amikor csak alkalma nyílt, támadta a Németországgal való szövetséget és azt ajánlotta, hogy Ausztria-Magyarország Oroszországhoz csatlakozzon. Nyíltan kacérkodott az orosz pánszlávizmussal és az oroszországi nagy forradalom után ez a hajlandósága mindjobban kifejezésre jutott. A delegációban egy alkalommal a neozslávizmus atyjának nevezte magát Kramarz. A neozslávizmus az orosz reakcionáriusok által hirdetett szlavofil eszmék valamelyes modernizálása lett volna, hogy ezzel az Oroszországon kívül élő szlávok könnyebben csatlakozzanak az oroszokhoz. Természetesen Oroszország maradt volna így is a nagy nap, amely körül az apró szláv bolygócskák keringenek. Aehrenthal gróf az akkori külügyminiszter nem sok ügyet vetett Kramarz dr. neozsláv eszméire és később se nagyon törődtek a csehvezér propagandájával. Így történhetett meg, hogy az annexió válság idején, amikor a pánszláv-nagyszerb törekvések kiéleződése már-már háborúra vezetett, Kramarz dr.-nak volt bátorsága Moszkvában résztvenni a neozsláv kongresszuson. Ez a viselkedése még az

úgyis csehbarátoknál is visszatetszést keltett és az 1910. őszén tartott delegációs ülészenek Schwarzenberg herceg ki is fejezte rosszaságát.

— Kramarz dr. — mondotta a herceg az egyik ülésen — már azzal az ingadozással, hogy csak az év egyik részében él Ausztriában, az év másik felét Krimben tölti, nem valami stabil szerepet visz az osztrák birodalomban. Azonban ez az ingadozás még kitérésnek is mutat és elhajlással az orosz eszmék felé történnek. Már pedig kétségtelen, hogy minden olyan pánszláv mozgalom, amely orosz patronátus alatt áll, Ausztria ellen irányítja életét.

Kramarz dr. ugyanis azonfelül, hogy a csehországi Liebatadiban nagy gyára van, óriási kiterjedésű földbirtokokhoz jutott házasága révén a Krim térségben. Ezeket a birtokait töltötte az évnek azt a részét, amikor a parlament vakációzott. Erre célzott Schwarzenberg herceg beszédében. Kétségtelen, hogy oroszországi tartózkodásai alatt lassan Kramarz dr. époly bizalmasa lett a neozsláv oroszoknak, mint volt már a cseheknek és így valószínűleg összekapcsolta a két népet. Ezt a szerepet igyekezett vinni különben mint publicista is és egyidejűleg a legnagyobb csehn és több orosz lapban agitált eszméiért. Igen érdekes és feltűnő, hogy a néhány hónap óta megjelenő német és osztrák ellenes pétervári lap a *Nowoje Zeno*, amely hajmeresztő vehemenciával támadja a központi hatalmak vezető személyiségeit, a mai napig is ott pompáztatja homlokán a főmunkatársak sorában Kramarz dr. és még néhány cseh politikus nevét.

Ha tehát most az osztrák hatóságok mégis felléptek Kramarz ellen, ennek mélyentekvé okai lehetnek. Ismeretes különben, hogy már a háboru első heteiben letartóztattak több cseh vezérembert — bárha nem Kramarz dr.-ral egy párton levőket — köztük a csehradikálisok temberét: *Klotacot*.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál szintén számos jegyzés, illetve a hadikölcsönjegyzésre vonatkozó megbeszélés történt a mai nap folyamán. A közönség érdeklődése mindinkább nő.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál 10.000 koronát jegyeztek apróbb tételekben.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál 5000, az Ipar és Népbanknál 6000, a Viktoria takarékpénztárnál 1800 koronát jegyeztek apróbb részletekben a mai nap folyamán.

Az újabb jegyzések egyre inkább igazolják a jegyzési határidő kitolásának szükségességét, amit a pénzügyminiszter előre látott midőn a nemzet érdekében meghosszabbította a jegyzési határidőt.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál a tegnapi és a mai napon a következő újabb jegyzések történtek: Grünberger Mór (Kevermes) 5000 korona, Holzeisen József (Pécska) 4000 korona, Schleiszner Amália 3000 korona, Magát megnevezni nem akaró 2000 korona, Glück Samuel 1000 korona, kisebb tételek 500 korona.

Aradmegyében is csapórán folynak a jegyzések. Így a Pankotai Népbanknál május 28-ig a második hadikölcsönre 72.000 koronát jegyeztek.

Ne hanyagoljuk el a Balkánt.

(A Lokalanzeiger oikke. — Van-e ok a megriadásra?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

A háboru harotéri eseményei mellé fűződő diplomáciai akciók során az érdeklődés most a Balkán-államok felé irányul. Mire határozzák magukat a különböző diplomáciai rugók által megnyugtatni igyekezett Balkán-államok: ez a kérdés foglalkoztat mindenkit. Minden hír, amely a Balkán-államokból kerül, vagy róluk szól, élénk megvitatás, magyarázat tárgya és kombinációk forrása.

Ma például Aradon élénk nyugtalanságot keltett egy híradás, amelyből azt következtették, hogy a Balkánról nagy események várhatók, olyan fordulat, amelynek bekövetkezése újabb irányba szelítje erőinket. A híradás a berlini Lokalanzeiger egyik közleményének kivonatolt ismertetése volt és olyan színezetben mutatkozott, mintha sugalmazott előkészítés lenne bekövetkezendő súlyos eseményekre. Amint megállapíthatjuk: ilyen aggodalomra okot adó beharangozástól nincs szó. A kérdéses közlemény a Lokalanzeiger cikkírójának a diplomáciai helyzetről és pedig kiváltképpen a balkáni diplomáciai helyzetről alkotott véleményét tartalmazza és fordításban így hangzik:

— Oroszországnak a háboruba való beavatkozása mozgásta hozza természetesen a Balkán-államok csoportjait is. Nem lehet föltételezni, hogy az entente szorgalmas és eredményekben gazdag diplomáciája ne készült volna előzetes munkával ezen a fontos területen. Így hűvös észszel számolni kell azzal, hogy a Szerbia és Olaszország, továbbá a Szerbia és Oroszország között levő látszólagos ellentétek immár gondos kezelés alá vétettek. Ezen kívül nem volna helyes, ha a nagy nyugatgaliciai győzelemnek Romániára való hatása gondtalanságra hangolna bennünket és tudatában kell maradnunk annak, hogy a Balkánon az események fejlődésére milyen nagy jelentőséggel bír Ferdinánd bolgár királynak végső elhatározása.

A legsúlyosabb események előtt állunk, amikkel acélos idegekkel kell szembe néznünk. Az a sokszor hangsúlyozott elv, hogy a néző szerepét játszó népek mindig a győzők oldalára állanak, ma már nem áll meg teljes séggel. Ha a központi hatalmak nem is győztek még véglegesen, mégis előnyben vannak, úgy az ellenséges területek birtoklása szempontjából, mint pedig azért, mert számos csatában győzedelmeskedtek. Végleges győzelmüket azonban, úgy látszik, olyan államok, amelyek eddig nem vettek részt a háboruban, magukra nézve tenyegetőnek fogják föl. Ezért megkísérik a megakadályozását. Bizonyos, hogy aggodalmaik jogosultianok. Azonban ki elég hatalmas ebben a háboruban, hogy diadalra tudja vinni az ész uralmát? Számolnunk kell az Egyesült-Államoknak minimum barátiságtalan magatartásával. A központi hatalmak ereje nagy és a teher is nagy, amellyel meg kell birkóznunk. Minden azon fordul meg, hogy a két terhet egyensúlyban tartásuk. Ez az a hatalmas feladat, amelyet egyes-egyedül államférfiak tudnak megoldani.

Ujabb jegyzések a második hadikölcsönre.

— Tisza István gróf felhívásának hatása. — Jelentkeznek az új aláírók. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Tisza István gróf felhívásának napról-napra fokozottabb eredményei mutatkoznak. A társadalom minden rétegére nagy hatással volt a miniszterelnök felhívása és újabban szerte az országból érkeznek jelentések a kispolgárság és a földművelő nép szerény tehetségéhez mérten dícséretes áldozatkészségéről. Az aradi pénzügyintézeteknél újabban jegyzett jelentős összegek is leginkább ilyen apróbb tételekből erednek, természetesen nagyobb jegyzések is történtek, így például az Aradi Közlöny hírlapvállalat 20000 koronás jegyzése, amivel kiegészítve az első hadikölcsönre történt ötven ezer koronás jegyzésünkkel együtt összesen 70000 koronát jegyeztünk.

Az aradi pénzügyintézeteknél újabban a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál:

Aradi Közlöny hírlapvállalat 20000 K
Klepp Leonka 5000 K
Rigó Józsefné 1000 K

Összesen 26000 K

Csekő István temetése.

(Téli hadjáratunk idejéből.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Orosz-Lengyelország. Este. A csillagok hasztalan törekednek áttörni a varjuszintű felhők kárpitját. Az árnyak egyre hosszabbra nyulnak a havon. Lassan fekete lesz minden, a végtelen, titokzatos mező, az aprócska ritka dombok, a távol kis erdő, minden. Csupán a hold sápad átal a felhők fátyolán, halaványan és megtörtén, mint a haldokló szemek s messziről, nagyon messziről rezeg egy olajméces félnék világa. Ott falu van, a kis házakban szegény, nyomorult lengyel parasztok alusznak, irigyelni való emberek. Tollas vánkösök van és tétő a fejük felett. Akármint nyomorúságos is a viskójuk, a kemence nyájas melege altatja őket. Idekint már elült a szél, de még így is dermesztő, lélekzetállító a hideg.

A havon most megmozdul valami. Emberek bukkannak fel a dombok között a kisérteties némasággal indulnak előre a mezőn, mely a kiemelkedő apró dombokkal valamely régi temetőkerthez hasonló s a dombok között elhaladó katonák mintha sírjokból feljövő kísértetek volna...

A mozgó árnyak elérik az erdőt és elhelyezkednek a fák mögött. A csend megint oly mély és mozdulatlan, miként Csipkerózska udvarában lehetett hajdanán, mielőtt a mesék birodalmát bevette volna az élet. Most suttogó, lassu hang üti meg a fület.

— Kovács, vegyen maga mellé két embert és tudja ki, van-e ellenség a faluban. Ha az oroszok mutatkoznak, ne löjjenek, csöndesen vonuljanak vissza az erdőbe.

A kapitány tovább ment s Kovács szakaszvezető lekasztotta a puskáját és halkkan sugott a legényei felé:

— Ki kísér el, fiúk?

Alacsony, gyerekképfű, tagbaszakadt legény jelentkezett elsőnek. Egyfalubalik voltak a szakaszvezető, meg közvetítő Csekő István s még odabaza a sajómenti kis faluban fogadták meg, hogy ügyelnek egymásra, jobban rosszban együtt maradnak. Sok ilyen egyfalubéli magyar harcol egymás oldalán és kockáztatják életüket a régi jópajtásért. Ásókat a barátságuk keresztelték el a legények ezt a sírig tartó, megható cimboraságot.

Egy másik honvéd is jelentkezett, most már indulhattak. Ovatos lassúsággal, derékben meggörnyedve lopódtak előre, a kis olajlámpás págyadt fénye egyre közelebről mosolygott, midőn váratlan puskaropogás zavarta fel a csendet.

— A mindenit! — szisszent fel Csekő István közvetítő s végignyúlt a havon. A szakaszvezető meg a másik baka szintén hasravágódtak, nenogy beléjük tévedjen egy golyó. De az orosz puskák ravasza nem csattant el többször.

Egy perc múlva újra csend volt már, mintha mi sem történt volna. A két katonát hallgatagon tápaszkodott fel a hóról és a szakaszvezető felgombolta a Csekő István subonyát. A legény meile nem emelkedett immár, halott volt, szívet járta át a hegyes patron. A szakaszvezető egy magyaros káromkodást folytott vissza, ziháló lélekzetrétele bizonyította, mily nehezére esett történetnie magát. De munkája sem lehetett, a szegény baka szívet atalturo halálos golyó szomorú igyekezett volt: elenség jár a közelben.

A szakaszvezető intett, a két élében maradt katonát felemelte a halott cimborát és megtördült, hogy visszatérjenek a századukhoz. De a sarziban telébre a kötelesség, majja a szíve szakadt belé, hogy ott kellett hagynia a halottat, mégis a falu lele tartott. A teinókon átszűrődő halavány holdfényénei látta, amint fekete árnyak húzódnak az út mentén. Visszatördült tehát jelenteni, hogy a falut elenség tartja megszállva.

A mi csapatunk hajnalban rohammal bevették a falut. Az oroszok visszahúzódtak s a kapitány delben kiadta a parancsot: összetakarítani a halottakat.

Kovács szakaszvezető indult elsőnek, hogy az ő saját külön halottját megkeresse. A baka hanyattfekve eludta álmát a havon, a meg-

Harmincötezer orosz halott egyetlen csatamezőn.

— Kozákhram drótakadályok ellen. — Pénzzel megváltott nyugalom. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A délkeleti Galiciában lefolyt harcokról mond el borzalmasan érdekes részleteket az a levél, amelyet egy aradmegyei tisztviselő irt családjának.

Delatynnál két magaslat közé sikerült becsalni az orosz sereg egy jelentékeny részét, mintegy 40.000 embert — írja a harcok résztvevője. — Mikor már olyan helyzetbe jutott a muszkasereg, hogy menekülnie lehetetlen volt, egyszerre működni kezdtek az előre elkészített géptegyek és ágyuk. Soha ily borzalmas pusztítást még nem végeztek fegyverek. Az oroszok közül igen sokan megőrültek s ördögjégre futottak a kelepcében, míg el nem találta egy golyó. Mások lebicálták magukról a ruhát és szennyes ingeiket tüzték a puska azuronyára s azt lebegtették felénk, jeléül annak, hogy megadják magukat. A géptegyek renkre kaszáta az oroszok sorait. Az egész seregből csak az menekülhetett meg, akinek sikerült egy-egy vastagabb fa, vagy hid lábához húzódni. Ezek mind megadták magukat. Az ütközet után 35.000 hullát temettek el a harctéren. Legfontosabb a dologban pedig az, hogy 35.000 orosz halottal szemben, nekünk egyetlen sebesültünk sem volt.

Az orosz ármádiára legkedvezőbb ut Nadvornánál volt. Ebből az irányból rettenetes erővel is törték előre. A mi hadvezetőségünk azonban számított erre és már jó előre elkészített a megfelelő fogadtatást. Oriási lörkökat, roppant erős drótkerítéseket vonatott állásaink elé. Az erősítések mögött megfelelő távolságra ott voltak a százszoros halálosztogatók, a géppuskák, meg az ágyuk. Az orosz hadvezetőség azt hitte, hogy ha tulerővel fog támadni, le fogja győzni a mi akadályainkat. És itt megcsinálta azt, amit még háboruban sosem

lepetés csudaikozó mosolya lagyon az arcára. A szakaszvezető szeretett volna valami vigasztaló szót, valami nyugalmasan bölcset mondani, de nem tudta szólasra nyitni a száját s hang nélkül logott munkájába.

Mig a sirt a tagytól kérgesedett földben megásta, ugyancsak beléizzadt. Jó melyre asott le, hogy nyugodtan aludhasson a pajtás.

Az elkészült sír mellett megállott egy percre, rátámaszkodott ásója nyelére, mint Bencze a vén Toldi sírja felett es elgondolkodott.

A hadnagya ment el mellette. Nem vette észre. A hadnagy — civilben matematika-tanár egy tula dunai városka gimnáziumában — vállara tetta a kezét:

— Min tündök, Kovács?

A szakaszvezető tovább is mozdulatlanul állott ásójára támaszkodva a csak félig hangosan mormogta a fogai között:

— Mért van így és mért nincs úgy? Épen úgy belém találhatott volna az a golyó. És akkor most ő ásná az én síromat, ő földelne el engem, ahogyan most őt temetem. Minden véletlen a világon!

— Ime a legegyszerűbb filozófia, a háboru, tehát a legelőbb élet filozófiája — tündökött a hadnagy továbbgyekvőben. A szakaszvezető hirtelen magáraeszmélt kábulatából és hangosan kiáltotta:

— Hadnagy ur kérem!

— Mi kell Kovács? — fordult vissza a hadnagy és a nyitott sírhoz lépett.

— Hadnagy ur — szólott csendesen a szakaszvezető, — tessék kivezényelni a pajtásom sírjához a sugot. Megígérttem neki, hogy a

tapasztaltunk, hogy a drótkerítések ellen nem gyalogságot, hanem lovasokat küldött. Egész lovaszerek rohantak felénk egyszerre. Rettenetes erővel csaptak a kozákok a drótsövényekre. Mikor azonban a szerencsétlen állatok a drót közé akadtak, megszólaltak a géptegyek és az ágyuk. Egyetlen ember vagy állat sem maradt élve. És ezt a mészárlást ötször egymásután ismételték meg velünk szemben. Végül is kénytelenek voltak visszavonulni, őt lovas ezredet áldozván fel rövid félnap alatt.

Szinte meglepetés számba ment, hogy mikor Kolomeába bevonultunk, ott egyetlen egy házat sem találunk elpusztítva, holott a közelben lévő Delatyn mezővárosban egy ház sem maradt épen. Delatynban mutatták ki az oroszok rabló, brutális voltukat legjobban. Itt minden házat előbb kiraboltak, aztán felgyújtottak. Mikor mi bevonultunk, én a csapattal egy takarékpénztárt választottam ki szállásnak.

A pénztár épületéből ugyancsak a falak maradtak meg és a mennyezet. Butor egyáltalán nem volt benne. Mig a tisztiek részére őt ágyat fel tudunk szerelni, ötven ember az egész helységet bejárta és még így is fagyapotot kellett kérni ágynemű gyanánt. Jellemző, hogy az oroszok a finom ágyakat nem használták alvásra, hanem szétszedték és az istállóvá átalakított szobában a ló mellé készítették maguknak fekvőhelyet, mint azt az istállóban látjuk. Kolomeában egyetlen ház sem volt elpusztítva. Ennek egyik magyarázata az, hogy a mi előrenyomulásunk oly gyors volt, hogy gyujtogatásra nem értek rá az oroszok. De főként azért menekültek meg a kolomeiak, mert hetenként 40000 koronát fizettek az orosz vezéreknek.

keve szerint temetem el, ha engem eltem tovább az isten!

— Meg lesz fiam — mondta a hadnagy — és estelele nyolcvan katona állott a sír mellett. A hadnagy is ott volt és imát akart mondani a halott közvetítő üdvösségéért.

— Engedje meg a hadnagy ur, de ő nem így akarta — szólott a szakaszvezető. — Nem volt mádságos ember a bajtárs, nótás, szerelmes legény volt szegény, akár jó magam. Azért hát megfogadtatta velem, hogy nótával fogom temetni, hogy eldanoalom sírja felett a kedvenc nótáját.

A szakaszvezető intett s a katonák elgondolkozva tárgyaltak rája. Kovács szakaszvezető beszúrta a sír mellé a magakészítette fenyőkeresztet és belekezdett a halott magyar vitéz legkedvesebb nótájába:

Gyere velem akáclobos falumba

Odavárlak két ölelő karomba

Rózsalevél lesz a párnád

Édes anyám majd gondol rád

Lábad nyomán kivirít a virág is...

Hát ez bizony se zsoldár, se imádság. Mégsem lehet megnatóbb és őszintébb szomorúságu temetési aktust képzelni ennél. A nyolcvan baka szeme könnyben uszott s tekintetük a messi hazai tájakon révedezett, míg elnyújtott, rekedtes hangon énekelték a szerelmes halott vitéz nótáját. Velük énekelt és velük könnyezett a hadnagy is, ki ma Aradon átutazóban nekem ezt a nistóriát elbeszélte.

A tudós remete.

— Látogatás egy volt aradi tanítónál. — Könyvtár kéziratban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

Ismeretes, hogy mikor 1877-ben a német hadsereg diadalt aratott a franciákon, Bismark ezt mondta:

A német-francia háborút a német iskola-mesterek nyerték meg.

A tanítóknak tulajdonította a nagy német állam zseniális megteremtője, hogy megverték a franciákat. A tanító nemes munkáját Bismark olyannak ítélte, mint amely kihatással van az ember egész életére, átformálja a gondolkodásmódunkat és alapot ad egész fejlődésünknek. A tanító hazafias vagy nemzetközi jellegű adhat a gyermek gondolkodásának. Ha elfogadjuk Bismark emez elméletét, akkor meg kell állapítani, hogy a mai generációnak, a most hadakozó magyar katonáknak nagyszerű tanítómestereik voltak. A mai harcosok tanítói közül való az az érdekes, tiszteletreméltó kedves aggastyán is, aki huszonhét esztendeje remete módjára él a könyveinek az aradmegyei Ópáloson, s akit én a napokban ismertem meg. Horváth József a neve a 76 éves, friss szellemű, nagy munkásságu embernek, aki csak a könyveinek, csak a szellemi munkának él anélkül, hogy tudná: lesz-e valami haszna a szakadatlan írásból, sőt: azzal a tudattal, hogy mindez egy fillért sem jövedelmez neki.

Az ópálosi község háza szomszédságában levő lakásán kerestem fel az egykori aradi tanítót. Régi módian egyszerű szobában lakik; a ruházata se konveniens a mai tanítónak: szürke kabátot, fekete nadrágot visel s fehér selyem bohém-nyakkendője van. A nyakkendőjénél csak a haja fehérebb. A szerény öreg ur nagyon csodálkozott, hogy érdeklődtem iránta.

— Hát még én is érdekelhetek valakit — mondta és nagy csomó kéziratából felütötte pápaszemes fejét. — Én nem keresem a mai embereket, nem tudom, hogy a mai emberek miért keresnek engem?

De azután nagyon barátságos, nagyon nyájas hangon marasztalt abban a szobában, amelynek falait öreg okos könyvek tapé- tázzák ki.

— Persze, az Aradi Közlöny mai emberei nem is tudják, hogy én ott állottam a lap bölcsőjénél. Amikor Aradon voltam tanító, Varjassy Árpád felismerte bennem a zsurnaliszta-vénát és beprotezsált az akkor megindult Aradi Közlönyhöz. Több esztendeig dolgoztam a lapnak és tanítottam Aradon. Negyvenkilenc éves koromban szivesuccsorvadást konstatáltak rajtam az orvosok. A szívem rettentően megdagadt és azt mondták: menjek nyugalomba, mert úgy se élek sokáig. Akkor 800 korona évi penzióval nyugalomba vonultam. És a falusi levegő meggyógyított. Most 76 éves vagyok, de olyan frissnek érzem magamat, mint 40 éves koromban. Pedig igazán nem henyéltem, hanem dolgoztam, állandóan dolgoztam. Ugy-e hihetetlennek találja ezt. Az éjjél mindig íróasztalomnál talál. Népakadémiát akartam szervezni, de aztán beláttam, hogy a szóbeli előadásoknál hathatósabb lesz, ha írásban juttatom el a magyar közönséghez a tudományt, művelődést. 1896-ban közhírré tettem, hogy Népakadémia címmel 60 filléres folyóiratot indítok. Az egész országból összesen 159 egyén volt kíváncsi arra, hogy miképen akarom a kulturát terjeszteni. 159 előfizetőm között volt:

Institúris Kálmán nyugalmazott polgármester, Schill József vármegyei főjegyző, Darányi János vármegyei jegyző, Senk Ferenc főszolgabíró, Lukácsy Lajos ügyvéd, Nyáry Vilmos gyáros, Lengyel Imre ref. pap Lippán, Bódy Bódog, Kilyényi János; a többi egyszerű földműves az Alföldről és a Felvidékről (En ugyanis felvidéki tót származású ember vagyok.) A rossz kezdett azonban nem riasztott vissza. Kiadtam a folyóiratot ezzel a címmel: Első füzet. Ára 60 fillér.

MODERN

MAGYARORSZAG

vagyis:

A HONI MUNKASTARSADALOM SZABAD ISKOLAJA

Összeállította:

HORVÁTH JÓZSEF, néptanító.

ÓPÁLOS (Paulis)

Nyomatott Klimes F. könyvnyomdájában Liptószentmiklóson.

Az előszóban többek között ezeket irtam: Ha hazánk népe vallás- és nemzetiségre való tekintet nélkül annyira halad a művelődésben, mint a hogy ebben a kötetben foglalt Channing két beszéde adja elő, akkor természetesen ez a szegény, zaklatott ország millió és millió gyermekének nem volna valóságos mostoha anyja, aki százezer számra kergeti ki kétségbeeső gyermekeit. A nép nem látná a közigazgatási közegekben a polgárok született ellenfeleit (néhány vidéken éppen rettegett ellenségeit), az igazságszolgáltatás iránt nem rendült volna meg a nép bizalma: ha ama milliárdokat, melyeket a magyar kormányok szétszórtak egyes felesleges, célszerűtlen intézményekre és felesleges hivatalok felállítására és azok személyzetét nem szaporították volna oktanlan módon bukott, végzett úri existenciákkal; ha a kormányok azokat a rengeteg milliókat, melyeket ötven év alatt elpocsékoltak többi között a választások alkalmával a nép erkölcstelenítésére: hanem azokon a rengeteg milliókon mindenek előtt szerveztek volna iskolákat az ifjuság által kellőképpen megértett tannyelvvel, ha ezek az iskolák nem hiú, vagy éppen ravasz, tartalom nélküli ál-eszménynek, hanem az életnek neveltek és tanítottak volna, ha a kormányok megrakják az országot gazdasági néptanintézetekkel, szakemberek által vezetett népipariskolákkal, ha a százakra menő ügyes, értelmes iparossegédeket kiküldik Német, Francia, Angolországba behatóbb kiképzés végett s aztán az ország hegyvidékeit megrakják különféle gyárakkal: ma nem ismernék Amerikában a magyarországi munkás kezét, s innen csak egyesegyedül a gazemberek előtt állana nyitva a tengeri út. Ennek a munkának rendeltetése, a mennyiben a kitűzött cél az előadó szellemi erejét túl nem haladja, a köznépet legalább oly magasra emelni, mily magasra azt sem a népiskola, sem a polgári tanoda nem képes emelni.

— Ebből a folyóiratból összesen három füzet látott napvilágot, de mivel 600 koronát ráfizettem, beszüntettem a revüt. Évi 800 korona nyugdíjból nem lehet fenntartani ilyen folyóiratot. Azonban ez a kudarc nem vette el a kedvemet és rendületlenül folytattam tudományos munkásságomat — az asztalfiókomnak. Nézze, kérem, itt vannak szellemi termékeim.

A tudós remete ekkor megmutatta saját műveinek legalább husz vaskos kötetre terjedő gyűjteményét — kéziratban. Fél méter hosszúságú széles, ugynevezett kutyanyelvű apró, gyöngy betűket ró Horváth József. Ilyen sűrűn teleírott kutyanyelve legalább kétezer darab van. A kéziratban lévő könyvek címei

ezek: A teremtés. Hat fejezetre oszlik és tárgyalja az indusok, a chaldáiek, a föníciaiak, az egyiptomiaknak a világtéremtéséről szóló meséjét; Ovidius regéjét és Mózes elméletét ugyanarról a tárgyról. Aztán bölcsészeti alapon foglalkozik a világtéremtéssel; majd ír a naprendszer alakulatairól és Kant, meg La Place elmélete alapján a föld keletkezéséről. Azt is megmagyarázza egy külön fejezet, hogy „mit tudhat az ember a szerves lények keletkezéséről?”

Az életerő című munkájában megírja, hogy melyik volt az első organizmus. — 112 oldalon fejtegeti a föld őskorának levéltári adatait.

Az ember története című könyvben foglalkozik az emberi társadalom fejlődésével, majd hazánk őstörténetének leírása után Magyarország ezer éves fejlődésének fokozatai következnek. A mi nemzetiségeinknek hazánkhöz való történelmi viszonyairól és hazánk elszegényedésének okairól, külön-külön művel vannak.

350 oldalas könyv bírálja sok évtizedes tanügyi politikánkat, amelyben azt a liberális álláspontot foglalja el, hogy legelőször mindenkit saját anyanyelvén kell írni-olvasni tanítani, azután kell a magyar nyelvre szoktatni. Közigazgatásunkról szóló művében kifejti, hogy az nem felel meg Eötvös József báró eszméinek.

— A többit, amit itten lát, még nyers állapotban van, azokat még föl kell dolgoznom. Ha isten erőt ad, formába öntöm a többi gyűjteményemet is — mondta és egy nagy könyv-állványra mutatott, amely tele volt kusza jegyzetekkel, papirlapokkal, kitépelt újság- és könyvlevelekkel.

— És nem próbálta kiadni a munkáit?

— A bátyám Pesten felsőkereskedelmi iskolai tanár. Ő keresett kiadót, de nem sikerült megállapodni, így hát annak a reményében írogatok, hogy munkáimat itt eszi meg a por. Néhány évvel ezelőtt egyszerre csak megjelent nálam egy elegáns ur. Bemutatkozott, de én nem értettem meg jól a nevét; azt mondta, hogy ő tagja a Magyar Tudományos Akadémiának és hallott már a műveimről, szeretné azokat megnézni. Tessék — mondom én. Ő pedig reggeltől estig olvasta a kéziratimat, csak épen pár percre bejött hozzánk ebédelni és este nagy hálálkodva elbúcsuzott. Azt mondta: nagy szellemi élvezetet szereztem neki. Azóta se hallottam róla. Én nem bánom, ha soha se is támadnak fel az írásaim, a földolog az, hogy a velük való foglalkozás felüdíti a lelket és olyan boldognak érzem magamat közöttük, mint az alkoholista a boros pincében. (B. L.)

Az olasz háború és a tengerhajózás. Fiuméből jelentik: Az újabb háborús bonyodalom teljesen megbénította tengerhajózási forgalmunkat, amely a múlt év augusztusa óta ugyanis jórészt szünetelt. Ujabbán már csak az Ungara Croata tartott fenn járatokat a horvát partvidéken, természetesen felemelt viteldíj mellett, ezeket a járatokat azonban most természetesen leg beszüntették. Az olasz kikötőkben a többi magyar hajózási vállalatoknak alig egy pár hajója maradt, úgy hogy kárt alig szenvedtek. A vállalatok adminisztratív igazgatásukat is természetesen felfüggesztették és egyelőre kizárólag az üzem fenntartására járó tsendőkre szorítkoznak. Az osztrák tengerhajózás ugyan csak teljesen megakadt és a hajók mind dokkban vannak.

Dimitriev Ratko kegyvesztett a galíciai vereség miatt.

— Przemysl sorsa és a babonás oroszok. — Orosz és angol hírek a galíciai eseményekről. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, május 29.

Kopenhága. Az orosz nagyvezérkar május huszonhatodik hivatalos jelentése a következő: Az egész Dubissatronton Bubik falutól egész a Nyemenpartján tekvő Veleny faluig 23. és 24-én heves harcok folytak, amelyek még nem értek véget. A felső Visztula balpartján, Opatow környékén a harcok tolynak. Az ellenség ott nyilvánvalóan erősítéseket kapott. Azt a kísérletét, hogy magához ragadja az ofenzívát, sikeres ellentámadásokkal meghegyesítettük. Eközben az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

A galíciai fronton Jaroslautól Przemyslig e hó 24-én a San mindkét partján ismét heves harcok fejlődtek. Nagy ellenséges erőket, amelyek 23-án és 24-én megismételték támadásaikat a Hussakov—Krukenitza vonalon, ágyutüzelésünk szétugrasztott. (Hussakov — mint a hivatalos német jelentésből tudjuk — május 24. óta birtokunkban van és csapataink már keletre túl vannak ezen a ponton.) O-Burtschitze falunál ismét ezer foglyot ejtettünk, köztük husz tisztet s több gépfegyvert és fényezőrt zsákmányoltunk. A Tyasmenitza völgyében és Stryjtól délre részletarcok tolynak. A front többi részén nincs esemény.

Stryjaél kedvező a helyzetünk.

Neusandec. A Santól keletre tovább folyik a harc, az oroszok összes támadásait visszavertük. A Stryjaél visszavert orosz csapatok vesztesége rendkívül nagy. A Stryj-csata kilátásai reánk nézve nagyon kedvezőek. Az olasz fronton előforduló jelentéktelen események csak csatározások, melyek minden háboru előjátékaul tekinthetők.

Egy orosz tábornok és kilenc ezredparancsnok elesett.

Rotterdam, május 29. Nemirovics Danosenko, az ismert haditudósító küldi a Ruszkoje Szlovó-nak első kimerítő tudósítását a San-menti harcokról. A Sanon való átkelés helyeit, ugymond, tizennégy ezred orosz elitecsapat védelmezte, a melyek ellen 200.000 főnyi orosz falanksz lépett fel, köztük gárdagránátosok is. A szuronyharcok borzasztóak voltak. Orosz részről elestek Ratkovics tábornok és kilenc ezredparancsnok. Egy negyvennyolc óras harc alatt nem volt szünet.

Dimitriev Ratko kegyvesztett.

Bukarest, Pétervári jelentések szerint Dimitriev Ratko kegyvesztett lett az orosz udvarnál és ma-kaosul tartja magát a visszavivatasáról szóló hír, mert a májusi óriási orosz veszteségeket neki tulajdonítják.

Przemysl az oroszok ördögvára.

Krakó, május 29. Abban a pillanatban, melyben Przemysl elesik és erről az orosz táborban tudomást szereznek, az amugy is laza orosz fegyelmegbomlik. Przemysl nevének pusata említése babonás rettegéssel tölti el az orosz katonák lelkét. Az „ördögvár-első ostroma” hetvenötezer, második ostroma negyvenötvenezer orosz életébe került. Magában a már elrogtait várbán katasztrófák egész sora érte az oroszokat, aknarobbanások, házösszeomlások napirenden voltak. E babonás félelem tetőpontját éri el, ha a várat visszavesszük. Még inkább bebizonyítottak fogja látni azt az új keletű közmondást, hogy „Przemysl megeszi az orosz”. Érthető tehát, hogy az orosz hadvezetőség keményen vedi e pontot, melynek elvesztése nemcsak hadászati, de helyre nem hozható morális csapásként is sujtja az orosz hadsereget.

Rigából elszállítják az értékeket.

Berlin. A len és kender készleteket Rigából a német csapatok közelségére való tekintettel Pétervárra szállították.

Galíciai offenzívánk orosz és angol megvilágításban.

Berlin, május 29. Az angol sajtó már nem tartja lehetségesnek a galíciai német és osztrák és magyar siker agyonhalgatását. Az ismert Daily Mail szükségesnek látja, hogy a fájdalomcsalódással külön vezércikkelyben foglalozzék, amely lehetőleg kinézetes módon elő akarja készíteni az olvasókat az orosz hadsereg összetörésére.

— Az orosz hivatalos jelentést — mondja a Daily Mail — a Svédország északi részében dühöngött vihar kísérelte, de a jelentés megérkezése az osztrák és magyar és német vezérkar tulzott jelentéseit nemsokára kellő értékre fogja leszállítani. Azt a német állítást, hogy az orosz arcvonalat áttörték, helytelennek mondják és az sem nyer beigazolást, hogy százötvenezer orosz fogságba jutott. (Pedig ezek az oroszok már régen a foglyótáborokban ülnek!) Az orosz vezérkar rendkívül becsületesen bevallja, hogy ötven ágyut elvesztettek, de ezeket előbb használhatatlanná tették.

Miután az angol lap-vezérekkelje említést tett a Varsó ellen irányuló sikertelen támadásról, igen érdekesen nyilatkozik arról, hogy miben rejlik az oroszok visszaverésének legnagyobb veszedelme. Ez a veszedelem főképpen az, hogy az angoloknak a középponti hatalmak kihegyezésére irányuló szándéka és kísérlete újabb hatalmas csapást kapott. A vezércikkely, ugyanis így folytatja:

— Az a nyereség, a melyre a szövetségesek operációikkal szert tettek, nagy, de sokkal csekélyebb, mint a hogyan Berlinben állítják. Az orosz hadsereg egyáltalán nem semmisült meg és támadó erejéből nem vesz-

tett sokat. Az ellenség azonban hatalmas területet és a kárpáti szorosokat visszafoglalta. Az oroszoknak Magyarországra való betörését talán kiszámíthatatlan időre elodázták. Ez fontos, mert a vetés már szépen nő és le is arathatják, mielőtt az oroszok az elvesztett területet ismét visszaszerezhetnék.

Háborus hirdetések.

Akik a napilapokban nemcsak a háborus híreket, hanem a hirdetések is el szokták olvasni, észrevehetik, hogy a háboru nemcsak a világ folyását forgatta fel, hanem a hirdetések szövegét is kivetkőztette régi formájából. Ime néhány minta: Egy nagy áruház most a következőképen csolja a közönséget üzletébe:

„Mindnyájunknak el kell menni” és meggyőződni arról, hogy a legnagyobb választék hadi cikkemben a „Felszerelések áruházában” van stb.

Az alkalmi árusító: „Itt az idő, most vagy soha!” a kedvező alkalmat kihasználni — kiáltással hívja fel a vásárló figyelmét cegére.

Nagy dolog a háboru! — Sokkal könnyebb nálam olcsón vásárolni — mondja egy másik kereskedő.

A lövészárokban is dícsérik a „Muszkaverő” bajuszpedrót — hirdeti a híres kenőcs gyáros.

Az ellenség is elismeri hangszergyártmányaim kiválóságát — hangoztatja az a hangszergyáros, aki a katonák részére harmonikát, okarinát, stb. szállít.

Egy gyógyszerész reklámja így szól:

— Minden vonalon győzni fogunk, ha testünk feltrissítésére Hindenburg-sóborszeszt használunk!

Mint a vörös ördögöknek, olyan híre van az én kitűnő Kárpáti-paprikámnak — erősíti a paprika készítő.

A 42-ös sem pusztít jobban, mint az én patkány és egermérge — merész hasonlattal kínálja jól bevált portékáját a patkányirtó.

Es így tovább, minden hirdető kereskedő alkalmoszerűvé alakítja át hirdetését és valóságná, hogy akad élelmes vállalkozó, aki azt a háboru után is folytatni fogja és csodabalmazmat ekként ajánlja majd:

„Ujjá éled, ha a világhírű Mazuri-balszamat használja...”

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Psilander az Apollóban. (A repülő lovas.) Nagyszámu közönség néste végig ma az Apolló-színház Nordisk-reprizét. A repülő lovas. A legszebb s legnívósabb Nordisk-dráma került vissza a publikum elé, amely épp úgy mint a premieren, a mai reprizen is sok gyönyörűséget szerzett. Van valami abban, hogy a régebbi filmek eredetibb s érdekesebbek voltak, mint a mostaniak. Mily csodás művészettel van megkonstruálva ez a kép s milyen hatalmas nagyarányu a kivitele. A szemünk előtt lejátszódó artista produkciók bámulatba ejtők. De különben a darab szűzsége elejétől fogva idegizgatóan érdekesítő s a megismétlődő artisztatörténetek egyetlen momentumát sem találjuk meg benne. Psilander a főszerepben a legjobbat nyújtja. Igazi Psilander-alakítás az, ami fokozza a darab teledhetetlen nagy-szerűségét. Vasárnap minden előadáson vetítésre kerül. A repülő lovas grandiózus filmje háborus aktualitásokkal együtt. Hétfőn a Nordisk-filmgyár szenzációs slágerét, az idegembert mutatja be az Apolló.

Három millió embert állít fegyverbe Olaszország

— Türelmetlenül várják Itáliában a győzelmi híreket. — A háborúviselés zsoldja. — Nemzeti ünnep lesz az árulás napja. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Róma, május 29.

Olaszország győzelmi jelentéseket vár.

Lugano. Egész Olaszország türelmetlenül várja a győzelmi jelentéseket, az újságok a cenzurát okolják a hírszolgálat lassúságáért és amiért a háborús rendeleteket csak nagyon elkésve tették közzé.

Mit kap Olaszország az entente-től.

Párisból jelentik a *Gazette de Lausanne*-nak: Az entente a háborúval való beavatkozása esetére a következő területeket ígerte Olaszországnak: Dalmáciát Zermagna torkolatától Narentáig, az illir archipelagust, továbbá Valonát és környékét, Atrikában a tuniszi határt a Mogda folyó balpartján, és a Duiat hegységet. Ezenkívül fontos karavánutakat és egyéb koncessziókat biztosítottak Egyiptomban, Kis-Ázsia keleti partvidékét az Adalia-öböltől egészen a Lupa fokig. Megkapja tehát a Görögországnak ígert kedvezményeket is, végül Rhodos és Chios szigetét és Dodekatoszt.

Lesz-e német-olasz hadüzenet?

Berlin. Az olasz sajtó sokat foglalkozik a német hadüzenet kérdésével és az a vélemény, hogy sem Németország, sem Olaszország nem üzen háborút, hanem ha az olasz hadsereg valahol német katonákkal akad össze, ez jelenti majd Németország és Olaszország között a háború beálltát.

Garibaldi olasz köztársaságot tervez.

Berlin. Rómából jelentik: Garibaldi Biocciottinak párisi időzésekor konferenciái voltak francia titkos egyesületek embereivel, akik a savoyai uralkodóház bukását előkészítik Olaszországból testvér köztársaság alakítását.

Három millió olasz katona fegyverben.

Stockholm. Francia lapok írják, hogy Olaszország három millió embert szólít fegyverbe az entente segítségére s az osztrák határ megtámadására.

Az olasz hadseregpáncsok.

Róma. Az olasz hadsereg parancsnokai, akik Viktor Emánuel király legfelsőbb vezérlete alatt állanak, a következők: A nagyvezérkar főnöke Cadorna tábornok, vezérkari főnök-helyettes Poorv tábornok, a hadseregpáncsok pedig Nova, Fruga, Luceari és Brusetti tábornokok.

Olasz csapatszállítás készüli a Dardanellákhoz.

Róma. A tarentói kikötőben az olasz kormány kétszázötven-háromszáz szállítóhajót vont össze, a kikötőből katonaságot, municiót és élelmet szállítani a Dardanellák ellen.

Kerékpáros katonáink harca olasz lovasokkal.

Görz. Amióta Olaszországban a háborús párt felülkerekedett és nyilvánvaló lett, hogy az olaszok hadat üzennek a monarchiának, a mi hadvezetőségünk az országmenti határt megerősítette, támadásra és védelemre készítette elő. A múlt héten a határhoz közel eső Görz közelében levő helyeken már elfoglalták pozícióikat őrségeink s amikor a hadüzenet megtörtént, az Isonzo völgyében készen állottunk minden támadásra. A határtól, mely ezen a vidéken védtelen, biztonságosabb területre vonultak vissza határvédő őrségeink és az Isonzo jobbpartján elfoglalták állásaikat. Csúpan a kerékpáros-osztagok patrulliroztak, csupa lelkes magyar tíu. akiknek legnagyobb részét Budapesről vitték ide. Ezek voltak észre vasárnap délután, hogy a határtól innen, mintegy három kilométernyire olasz lovaság közeledik az Isonzohoz. Ezen a helyen, az Isonzon átvezető három hidat a mi csapataink már előzően felrobbantották s így az olaszoknak át kellett volna usztatniuk a nem széles folyót. Mielőtt azonban az olasz lovaság a folyóhoz ért, a kerékpáros-osztag tagjai gépeiket a bokorban helyezték el és kitűnő fedezékekben várták a lovaság közeledését. A folyóhoz érve, az olasz lovaság is észrevette a mi csapatainkat, a katonák leszálltak lovaikról és közeledtek a part felé, hogy onnan intézzenek támadást kerékpárosaink ellen. A mi katonáink azonban fürgébbek voltak: két sortűzzel és utána egyes tüzzel fogadták az olasz lovasokat. A tüzelésre nagy fejtelenség keletkezett az olaszok közt. Többen megsebesültek és a vér látára a csapat visszaszaladt lovaihoz s a sebesülteket magukkal vevő, gyorsan visszalovagolt a határon túlra. Az olaszoknak e támadásnál nem volt halottjuk, de több sebesülttel voltak kénytelenek hátrálni, míg a mi csapataink egyetlen embert sem veszítettek. Ugyanebben az időben, valamint délebb Strasoldó környékén is mutatkozott olaszág, de az ellenséget itt is megfutamtítottuk.

Mánap és harmadnap az olaszok ismét támadást kíséreltek az Isonzo környékén, de mindannyiszor kudarcot vallottak. A folyóig még el tudtak jutni, mert ez a terület stratégiai védtelen, de azon túl már lövészárkaink és kitűnő fedezékeink fogadták őket. A hétfői támadásnál több halottjuk is volt az olaszoknak, akik hat foglyot is veszítettek.

Nemzeti ünnep az árulás napja.

Milanó. Az olasz kamara felhatalmazta a kormányt, hogy május huszadikát, az emlékezetes parlamenti ülést nemzeti ünnepé avassa.

Rettegés a repülőgépektől.

Frankfurt. Velencében a Szent Márk templomról levették a bronzlovakat, éjjel az egész városban sehol sincs világosság. Milanóban repülőgépektől félve szintén minden világosságot eloltanak, villamosok, bérkocsik lámpa nélkül közlekednek.

Berlin. Több olasz város háború előtt nagy összegű biztosításokat kötött Londonban háborús károokra.

Forradalmi zavarok Olaszországban.

Berlin. A *Fremdenblatt*nak jelentik: Az olasz Rivierán a közigazgatási hatóságok azzal iparkodnak hangulatot kelteni a háború mellett, hogy nem Németország, hanem csak az osztrák-magyar monarchia ellen tört ki a háború. Az üdülő és nyaralóhelyeken, amelyeket a németek tömegesen szoktak felkeresni, a lakosság nagy tüntetéseket rendezett a németek mellett és a háború ellen. Nápolyban, Palermóban és más városokban nagyarányú tüntetések voltak a béke mellett. Velencében roppant nagy a nyomor, a jobbmodu családok régen elköltöztek, a forgalom, kereskedelem megbénult. Egy olaszországi helyőrségből aggasztó hírek jönnek arról, hogy a csapatok fegyelme meglazult.

Chiasso. Ide érkezett olasz katonaszökevények beszélik, hogy a vasutvonalakon nagy forgalmi zavarok vannak, mert egyes alagutakat felrobbantottak a forradalmárok, másutt a vasutvonalakat rongálták meg. Az egyes pályaudvarokon borzasztó jelenetek játszódnak a 20-23 éves bevonuló katonák és hozzátartozók között, akik nem akarják őket a harctérre engedni. Bresciában a tömeg megostromolta a városházát, kenyeret követelve. A nép a hivatalos jelentéseket bizalmatlanul fogadja, mert azok agyonhallgatták Velence bombázását. Egész Olaszországban nagy az izgatottság és elégedetlenség a flotta és a szárazföldi csapatok téltlensége miatt.

Lugano. A Milanóból érkező hírek borzalmasak. A csőcselék a helyzet ura és a katonaság védelme alatt a legnagyobb kihágásokat követik el a németek tulajdona ellen. A német konzulátust elpusztították, a butorokat elégették vagy összetörve szórták az utcákra, az olasz huligánok német üzletek, gyárak és lakások lajstromával vonulnak át a városon, mindenütt rabolnak, fosztogatnak. Milanóban éjjelkor kihirdették az ostromállapotot, de a rombolások tovább tartanak. Köchling testvérek öntődjét felgyújtották, egy ház ötödik emeletéről ledobott butorok a tömegben két embert megsebesítettek. Egy német urinő lakásában a zongorát ledobták, majd elégették; mindezt a rendőrök és karabélyosok tétlenül nézték, kijelentvén, hogy nem akarnak vérontást provokálni. Ellenőrizhetetlen hírek szerint a tömeg féktelen dühét több száz sebesült Milanóba érkezése idézte elő. Tévedésből svájci és olasz üzleteket is kifosztottak.

Katonai felügyelet az olasz gyárakban.

Róma. Az összes állami-elektromossági és mechanikai gyárakat, továbbá a robbanó anyagokat gyártó magángyárakat katonai hatóság alá helyezték.

Lybiában győznek a lázadók.

Milanó. A *Corriere* jelenti: A lázadók Lybiában megtámadták a taorgai helyőrséget.

Olaszország adriai kikötőt ígér Szerbiának.

Nis. Sassonow interjuban kijelentette, hogy az Olaszország és Szerbia közötti tárgyalások igen kedvező irányban haladnak és Szerbia kedvező adriai kikötőre számíthat.

Bulgária és Románia magatartása.

— Bolgár—román közeledés. — Macedonia a bolgár akció ára. — Románia semlegessége. —

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, május 29.

A oroszofil „Minerva” érdekes cikkben rejtvegeti Bulgária magatartását.

— Hogy Olaszország mit csinált — írja — azt most már tudjuk. Az 5 akcióbalelépésével csökkent a semleges hatalmak száma. Azok közül, amelyek semlegesek maradtak, bennünket főként szomszédaink érdekelnek. Ezek: Bulgária és Görögország. Görögország új kormánya kísérletet tett arra, hogy az entente-től nagyobb garanciákat érjen el s miután ez a terve nem sikerült, elhatározta, hogy a jövőben is semleges marad.

Romániára nézve azonban sokkal fontosabb Bulgária magatartása. Radoszlavov miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgária csak akkor fogja semlegességét feladni, ha Macedóniát megkapja. Ez az igény azonban görög és szerb érdekekbe ütközik. A szerbektől még érhetne el valamit Bulgária, a görögök azonban még hallani sem akarnak arról, hogy Bulgária javára valamelyes területi engedményt tegyenek. Venizelosz is főként azért bukott meg, mert Bulgáriának területet akart átengedni. Különben is sok jel arra vall, hogy a háborús hangulat Bulgáriában jelentékenyen csökkent és hogy a semlegesség tartása sok új hívőre talál. A szófiai községi választásoknál is a semlegesség hívei csaknem egyhangulag győztek.

— Az a tény, hogy az oroszok Galiciában és Lengyelországban rendkívül súlyos vereséget szenvedtek, és emellett a törökökkel szemben sem tudtak semmiféle eredményt elérni, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az oroszok befolyását Bulgáriában csökkentse. Mikor az entente Görögországban nem tudott eredményt elérni, ismét Bulgáriához fordult, azonban nyomban megkapta a választ, hogy minden fáradozás hiába való.

Román—bolgár közeledés.

A „Novoje Vremja” megállapítja, hogy Bulgária a hármass entente részére teljesen elveszett. Nagyon valószínű, hogy az entente leveretése esetén, a bolgárok a szerbeket megtámadják. Amennyiben az entente vereséget szenvedne, Bulgária és Románia között közeledés történne, amelynek az a célja, hogy az ententének nagy kellemetlenséget okozzon. Ezt a közeledést, hír szerint, a német diplomácia hozta létre.

— Nemsokára ki fog derülni, — írja a „Novoje Vremja” — hogy ebben az esetben mi a teendője Oroszországnak.

Románia semleges marad.

Itália akciója lépése kapcsán a „Bukareszter Tagblati” vezetőhelyen foglalkozik. Románia magatartásának kérdésével. Miután a cikkíró megállapítja, hogy Olaszország akcióbalelépése kapcsán Romániát milyen mellőzések és sérelmek érték, rámutat az „Epoca” egyik cikkére, amelynek írója az ismert oroszofil vezérnek, Filipescunak fia, Georg Filipescu.

— Ami a háború kitörése óta megváltozott — írja Filipescu — az a hármass entente hatalmainak egyike, amelyik most a következőket üzeni nekünk:

— Kilenc hónap óta tesszük nektek ajánlatokat, amelyeket mindannyiszor azaz megokolással utasítottok el, hogy még nem

akarjátok magatokat lekötöni. Mi még ma is készek vagyunk arra, hogy minden megállapodást alá írjunk, amelyet ti Oroszországgal kötök, azonban Szentpétervárra nem gyakorolhatunk többé pressziót az érdekekben. A szöbantforgó hatalom nem Franciaország. (Tehát Anglia). — Ezen nyilatkozatból, amelynek hitelességéhez forrására való tekintettel kétség nem férhet, kiderül, hogy a hármass entente hatalmai Románia kívánságait teljesen Oroszországtól tessék függővé. Oroszországban pedig a mi kormányunk nem bizhatik.

Nincs olasz-román konvenció.

Bukarest. Olaszország és Románia között semmiféle megállapodás sem jött létre.

Radoszlavov Bulgária semleges-ségéről.

Genf. A Journal de Geneve-nak jelentik Rómából: Radoszlavov bolgár miniszterelnök hivatalos nyilatkozatban kijelentette a hatalmak előtt, hogy Bulgária mindenesetre semleges marad.

Szófia. A téli hivatalos Narodni Prava írja, hogy Olaszország közbelépése elsősorban Görögországot és Szerbiát érdekli, mert nekik vannak érdekeik Albániában. Az olasz beavatkozás bennünket csak akkor érdekelne, ha az entente Olaszország segítségével győzne és Olaszországnak Monasztirban sikerülne politikai befolyást szereznie. E körülmény már Bulgária érdekeit is érintené. Bulgária tehát semleges marad mindaddig, míg az események közvetlenül nem fogják érinteni érdekeit.

Szófia. Az itteni kormánykörök a leghatározottabban megcáfolják az egyes újságoknak azt a híret, hogy az entente új javaslatokat tett Bulgáriának.

Koronatanács lesz Athénben.

Bukarest. Az Universul előkelő görög politikai személyiségtől értesült, hogy Athénben a legközelebbi napokban koronatanács lesz, melyre hír szerint Venizeloszt is meghívták. A koronatanácskozás az Olaszország akciója miatt érintett görög érdekekkel fog foglalkozni.

Athén. Gunaris javaslatait az entente részéről Párisban és Londonban visszautasították.

Jenő főherceg a tiroliak között. Jenő főherceget, első vezérezredesünket, az Itália ellen küzdő hadsereg parancsnokává nevezte ki a király. Aki ismeri a főherceg multját, tisztán látja ennek az intézkedésnek célszerűségét és irányító okát. A tiroliak előtt Jenő főherceg a száz év előtt élt János főherceg népszerűségével bír, akiről a „János főherceg” dal keletkezett. Jenő főherceg előbb hadtesparancsnok, majd pedig honvédpáncsnok volt a csodaszép Tiroiban, Voralbergben. A vezérezredes most csak visszatér csapataihoz a tiroli és karintiai Alpok közé, a triauli hegyekbe és a sziklás Karsztokba, hogy hűséges katonáit az áruló olaszok ellen vezesse.

Tizenhét nagy hajót vesztett az entente a Dardanelláknál.

(A Majestic elsüllyesztésének hatása. —
Az orosz Boszporusz sereg feloszlott.)

závratú tudósítás

Konstantinápoly, május 29.

A Milli-ügynökség jelenti: A Majesticot fél hét órakor süllyesztették el. Ugyanaznap különböző helyen észlelték, hogy reggel fél kilenc órakor egy kétkéményes páncélost is megtorpedóztak. A páncélost, amely féloldalra dőlt, Imbros felé elvontatták. A hajó Agamemnon típusnak látszott.

Az ostromló flotta veszteségei.

Berlin. A Dardanellák ostrománál a szövetséges flották eddig a következő veszteségeket szenvedték: Az angol sorhajók közül eddig elmerült a 12.250 tonnás „Irresistible”, a 13.150 tonnás „Ocean”, a 13.150 tonnás „Goliath”, a 12.000 tonnás „Triamp” és a 15.150 tonnás „Majestic”; a francia hajók közül a 12.040 tonnás „Bouvet”, a 11.210 tonnás „Gaulois” és a 12.532 tonnás orosz „Panteleimon”. Összesen nyolc sorhajó 104.532 tonnatartalommal. Ezen kívül teljesen harcoképtelenné tették az angol hajóhadból a 17.250 tonnás „Inflexible” páncélos cirkálót, egy 19.000 tonnás Agamemnon-osztályu hajót, a 14.200 tonnás „Cornwallis” sorhajót, a 15.150 tonnás „Princ George” sorhajót, az egyenként 3000 tonnás „Amethyst” és „Saphire” cirkálókat és a 12.000 tonnás „Euryalus” páncélos cirkálót; a francia flottából a 12.730 tonnás „Suffren” és a 11.890 tonnás „Jauréguiberry” sorhajókat; összesen kilenc nagy hajót 108.420 tonnatartalommal. Ezenkívül számos más nagy hajót megrongáltak; többet közülük harcoképtelenné is tettek. Három tengeralattjárót, több torpedóuzót és aknakeresőt is elsüllyesztettek a törökök.

Tíz megsérült hadihajó.

Kopenhága, május 29. A Tidende jelenti Athénból, hogy május 1-étől 20-ig tíz súlyosan megsérült hadihajó érkezett a Dardanelláktól Mitiline szigetére, köztük két francia páncélos cirkáló. A görög lapok mitilenei levelezői, akiket az angol kormány a szigetről kiutasított, Athénba érkeztek.

Angol buvárhajók pusztulása.

Konstantinápoly, május 29. Az a hír, hogy május 22-én egy angol torpedónaszád behatolt a Márvány-tengerbe és ott nyolc hajót elsüllyesztett, nem felel meg a valóságnak. Hasonlóképpen nem igaz az a híresztelés, hogy

angol buvárnaszádok elsüllyesztettek egy török csapatszállító hajót.

Az ellenség eddigi buvárhajó-vállalkozásai a következő eredménnyel jártak:

Elsüllyesztettek: 2 órhajót és egy üres gőzöst, könnyen megrongáltak 2 gőzöst, amelyek már dokkban vannak.

Elvesztettek: 5 buvárhajót.

Elszállították az oroszok

a Boszporusz-hadsereget

Zürich. A Dnevnik szerint az orosz Boszporusz-sereg feloszlott. A sereg egy részét Keletgaliciába, másik részét Szerbiába szállították.

Német tengeralattjáró a Dardanelláknál.

Berlin, május 29. A Majestic sikeres megtorpedózásáról Persius őrnagy a következőket mondja a Berliner Tageblatt-ban:

— Csak tegnapelőtt kaptuk az örvendetes hírt, hogy sikerült a Triumph angol sorhajót a Dardanelláknál megsemmisíteni. Ugy mondták, hogy torpedólövésnek lett az áldozata. Ezt a jelentést most a következő szavakkal egészítik ki: „egy német tengeralattjáró torpedója süllyesztette el”. Elszavak jogos büszkeséggel töltönek el bennünket. Ezek a szavak egy nagyjelentőségű tényt állapítanak meg, egy tény, mely az egész világon visszhangot fog kelteni. A mi tengeralattjáróinknak egyike volt képes arra, hogy sok ezer mérföldet tett meg épen az otthontól egész a Dardanelláig. Néhány hónap előtt, január 30-án, az U 21 az Ir-tengerben, Liverpool mellett elsüllyesztett néhány angol gőzöst. Szörnyű ijedtségbe estek akkor az angolok, hogy a német tengeralattjárók egész odáig merészkednek. Az elszornyülködés most határtalan lesz.

H I R E K LEGÚJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.
(Táviroda, cenzurázva.)

Luganó. Milanóban forradalmi állapotok vannak. A nép rendkívül izgatott és az igatott hangulatnak közvetlen oka az, hogy az olaszok szeme lassan kezd kinyílni, belátják, hogy milyen rettentő örvénybe kerültek a háborúval. Milanóba megérkeztek az első sebesültek, mintegy kétszázan. A sebesültek érkezése és bevezető határharcokban szenvedett olasz veszteségek híre, amelyhez az Ancona bombázásáról szóló táviratok csatlakoztak, óriási izgalomba hozták a milánóiakat. A tömeg megtámadta a német és osztrák üzleteket és az elmenekült idegen alattvalók lakásait. Mindenhol fosztogattak, raboltak. A butorokat az ablakon át dobálták ki. Több szállodát, amely német tulajdonosé volt, felgyújtottak.

Rotterdam. Párisból jelentik, hogy francia repülő 49 bombát dobott Ludwigshafenre, majd Oppaura 36 bombát. A németek egy francia légi járművet lelőttek. A német jelentés közölte, hogy a jármű páncélos vezető repülőgéppel volt mellyel a naney-i

repülőgéppel parancsnoka is fogságba került.

Bukarest. French május 27. jelentése szerint a francia csapatok a németek által használt tojtógató gázok hatása következtében lövészárkaik egy részét kiürítették. E támadásokban a németek oly nagy mértékben használtak mérges gázokat, mint még eddig soha. Hét és fél kilométeres fronton ötödfel órán át hengerekből irányítottak gázokat a francia lövészárkok ellen, miáltal a francia pozíciókat is gázbombákkal lőtték. A francia pozíciókat mérges gáztelhő takarta el, mely egyes helyeken 44 láb magas volt.

Rotterdam. A Nebraska amerikai gőzös elsüllyedése alkalom az entente-párti amerikai sajtónak, hogy Németország ellen izgasson. A newyorki Tribune írja, hogy ha bebizonyul, hogy a Nebraskát német tengeralattjáró süllyesztette el, Amerika vissza fogja hívni képviselőit Németországból.

Turin. Giolitti megbékült a háborúval és úgy nyilatkozott, hogy engedve az egységre törekvő népakaratnak, a kocka elvettétven így a semlegeség volt barátaira az olasz győzelem elősegítésének kötelezettsége vár.

Vasárnapi vers.

*
A csoda.

Jól tudja, még ha e földön
Nem is a legnagyobb bölcs én,
Hogy sohasem volt jobb üzlet
Mint az új hadikölcsön

Hogy e tény mennyire átment
A köztudatba,
E vers tárgyát képező eset
Világosan mutatja.

Nagy csoportosulás támadt a minap
Egy úr körül a Szabadság-téren,
— Mit néznek ezen a kővér bácsin
Mondják kérem?

S egyhanguan kiálták, míg a
Nevetéstől mindnek folyt a könnye:
Ez az az úr a legnagyobb csoda
Van pénze és mégse
Jegyzett az új hadikölcsönre!

(Iltván.)

— A tizennyolc évesek szemléje.
Budapestről jelentik: A főváros hirdetőtábláin és oszlopain ma hirdetményt ragasztottak ki, amelyben tudatja a székesfőváros katonai ügyosztálya, hogy a tizennyolc éves magyar állampolgárok és a fővárosban tartózkodó, de osztrák honos 1894—1878. évbéli születésű, osztrák alattvalók, akiket a múlt évi B. osztályu szemlén alkalmatlannak találtak, június tizennyolctól július háromig terjedő időben szemlére tartoznak megjelenni.

— Rosner Ervin báró lesz az új király-személye körüli miniszter. Bécsből jelentik: Befejezett dolog, hogy a felség személye körüli miniszter Rosner Ervin bárót fogja kinevezni. Az új miniszter előreláthatólag már a jövő héten le is teszi hivatali esküjét. Rosner esütörtökön Tisza István gróffal együtt Bécsben időzött, tanácskozott a miniszterelnökkel, meglátogatta Burián báró közös külügyminisztert s több udvari méltóságot. Délután nejével megjelent a felség személye körüli miniszterium Bankgassei palotájában s megtekintette jövőre lakosatlát.

— Désy Zoltán sebesülten hadifogságban van? Budapestről jelentik: A Magyar Hírlap írja: Andrássy Gyula grófhoz ma jó hírből híradás érkezett, amely szerint Désy Zoltán él, s a moszkva—krimi vasutvonal mentén fekvő kursk-i kórházban fekszik megsebesülve.

— Jutalom az első olasz ágyúért Innsbruckból jelentik: Schmid Piuss gries-bozeni plébános száz korona jutalmat tűzött ki az első olasz ágyúért, amelyet az olaszoktól elhódítottunk. Ez az összeg aközött a legénység közt osztandó ki, amely részvesz az ágyú zeákmanóolásában.

— Bezárják az aradi husszékot. Arad város tanácsa mai ülésén Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok referált arról, hogy a városi husszék deficitel végződik s indítványozta, hogy azt szüntessék be, miután a maximális árak megállapítása s azóta, amióta a város fedezi a mészárosok husszükségletét is, árszabályozó hatása már amúgy sincs. A tanács ebben az értelemben határozott. A határozat következtében hétfőn tizenöt napra felmondanak a husszék alkalmazottainak s ugyancsak 15 napra felmondják az üzlethelyiséget is.

— Hat katonai kérdés. Egyik aradi kávéházban katonatisztek társaságában két fiatal hadnagy abban fogadott egymással, hogy az egyik 6 olyan katonai „szak”-kérdést fog feladni, amire a másik nem fog tudni megfelelni. A fogadás összege 20 korona volt, amely összeget a vesztes fél a oszonka katonák javára tartozik lefizetni. A hat kérdés a következő volt: 1. Mi után lő a katonák? 2. Hol áll a trombitás, amikor az alarmot fújja? 3. Miért van infanteristának arany, a tüzérnek pedig ezüst gombja? 4. Mit kell tenni a háborúban, ha az ember golyót érez a lábában? 5. Mi a markotányosné? 6. Hogyan lehet az oroszul magyar katonának folyékonyan beszélni? A fogadást tartó tiszt megpróbálkozott a kérdésekre felelni, azonban nem sikerült neki, mire a másik kinyomtatva nyújtotta át a kérdésekre a feleleteket és megjegyezte, hogy a lövészárokból már sok pénzt gyűjtött e fogadással a oszonka katonák részére. A feleletek ezek: 1. Miután fegyverét megtöltötte . . . 2. A trombita mögött . . . 3. Hogy begombolja a kabátját . . . 4. El kell esni . . . 5. Női pálinkakereskedés, a királyért és a hazáért . . . 6. Ha az orosz tud magyarul . . .

— Előléptetett aradi tiszték. A király március elsejétől számított ranggal tartalékos huszárfőhadnaggyá nevezte ki Berencsy János dr. tartalékos hadnagyot, tartalékos huszárhadnagyokká Ocskay László, Maksimovic László és Hegyessy Endre tartalékos huszárszázadosokat; az utóbbi május 1-1 ranggal, mind a négyet a 12. huszárezredben. A kisszentmiklósi 7. lovagló tüzérszázadnál tartalékos hadnagy lett Mandl Róbert tartalékos tüzérszázados.

— Amikor D'Annunzio magyar állampolgár akart lenni. Ezeröt tizenöt évvel magyar lapok azt a hírt közzétették, hogy D'Annunzionak szándékában van megszerezni a magyar állampolgárságot és e célból összeköttetésbe is lépett egy budapesti ügyvédvel. A levél, amit D'Annunzio akkor az ügyvédhez írt, a következő:

Tisztelt Uram! Ártatlan áldozata vagyok az újságírói rosszakaratnak és cupiditásnak. Mindeddig nem gondoltam arra, hogy megszerezem a magyar állampolgárságot, ezért nem is választottam ügyvédet és nem tettem semmiféle lépést. Most megkaptam az Ön szíves levelét és csak most gondolok valóban arra a lehetőségre, hogy ezt a naturalizációt megszerezem, miután Ön azt mondja nekem, hogy ez nem fog nehezen menni. De mi módon? Melyek a formalitások? Mit kellene tennem? És hogy lehetne titokban tartani a dolgot, miután az újságírók — nem elegetdvén azzal, hogy életem legkisebb dolgát is kommentálják — a legostobább kitalálásoknak is felülnek? Végzetlenül hálás vagyok Önnek nemes ajánlataért és várom szükséges felvilágosításait. Barátságos szavaiért is köszönet. Nagyon örülök, hogy Corvin Mátyás végzetlenül nemes földjén van egy barátom. Fogadja szívesen üdvözlömetet. Firenze, 1900. február 3. Gabrielle D'Annunzio.

A honosítási ügy később abbamaradt és D'Annunzio nem lett tagja Corvin Mátyás dicsőséges nemzetének, de bizonyos, hogy már tizenöt évvel ezelőtt is hajlandó volt hátat fordítani, most pedig háborút hirdet Magyarországra „Nobilissima terra di Mattio Corvini” ellen.

— A tanítóképző tartalékkórház betegei hálás köszönetet mondanak a következő nemes szívű adakozóknak: Schenk Adolfiné, Vass Gusztávné, Herbststein Cilli, Varga Andrásné, Lévy Adolfiné, Balogh Dávidné, Hechs Béla, Pölzl Miksa, Stritt Ferenc, Hofbauer testvérek, Buchsbaum és társa, Szüszter, és Kobilla cégeknek. Egyben felkérlik a nemesszívű aradi közönséget, hogy becses adományokkal továbbra is támogathatni kegyeskedjenek. A tanítóképző tartalékkórház vezetősége.

— A háborúban elesettek özvegyei és árvái javára az aradi 33-ik gyalogezred zenekara június hó 5-én este fél 9 órakor Zallner Sándor karnagy ur személyes vezetése mellett művészeti hangversenyt rendez. Reméljük, hogy Aradváros műértő közönsége, úgy mint a vak katonák javára rendezett hangversenyen, ezutal is nagy számban fog megjelenni. A hangverseny a Városi kávéházban lesz megtartva.

— A „Novara” cirkáló hőse. „A Hadsereg” ma megjelent száma számos gyönyörű és aktuális harctéri felvételen kívül bemutatja nagybányai Horthy Miklós cs. és kir. sorhajókapitányának, a csodaszép Purgly Magda férjének arcképét is. Hechs Aladár kitűnően szerkesztett katonai lapja ezenkívül is sok aktuális és nagyérdelmű képet közöl, címlapján pedig Trapp Györgyöt a Leon Gambetta elsüllyesztőjét mutatja be.

— A liceum kórház vezetősége hálás köszönetét fejezi ki az alábbi jószívű adakozóknak, kik uszonával, cigarettával és egyéb adományokkal látták el a szenvedő katonákat: Halmay Andorné, Kürthy Vilmosné, Táuber Lajos, Kintzig Gézané, Herbststein Cecília, Varjassy Lajosné, Varga Andrásné, Szalvadiné, Hermann Gyuláné, Kintzig Tibor és Bandi, Fuchs Bernátné (Honcöl), Kottília József és neje, Alidiatorisz Ilike, Spitz nővérek, Ring Géza, Mellinger Józsefné, Walder Gyuláné, Pozsgay Istvánó, Müllék Lajosné, Csapó Lorándné, Issokutz Lászlóné.

— Hősi halál. Fisch Kálmán Neumann-gyári gyárvezető sógora, Waldmann Sándor, aki miat a 33. gyalogezred zászlósa a háboru kezdete óta a harctéren teljesített szolgálatot, e hó 18-án ágyugolyótól találva, az északi harctéren hősi halált halt. Waldmann Sándort hősiességéért vitézségi éremmel tüntették ki s közvetlenül halála előtt terjesztették fel újabb kitüntetésre.

— Gottesmann huszárezredes életben van. Az Aradi Közlöny május 23-iki számában megjelent téves közlemény helyreigazításául, valamint az ismerősök és rokonok megnyugtására közlöm, hogy erdőlaktai Gottesmann Ernő huszárezredes rokonom — habár több esztában volt részt — még eddig el nem esett, hanem életben van. A család megbizásából: Szondy Géza.

— Nullás lisztet kérnek — csiriznek. A tanácshoz most egymásután érkeznek be olyan kérések, amelyek ipari, vagy egyéb célokra nullás liszt feloldását óhajtják. A mai tanácsülés is több ilyen kérvénnyel foglalkozott. Egy aradi ostya és piskótagyáros példánl naponként nagyobb mennyiségű nulláslisztet kért, mert máskülönbzen üzemét kénytelen beszüntetni. A tanács az engedélyt megadta. Egy aradi könyvkötő hetenként húsz kiló nulláslisztet kért — csiriz előállítására. A tanács ezt a kérelmet visszautasította.

— Az élet viharában. (Novelli-film az Urániában). A színjátszás legnagyobb mestere, akit hosszabb idő óta nélkülöz a mozi, ma egy új szerepben mutatkozik be. Nem lehet leírni azt a csodálatos melegséget, ragyogó művészetet, mellyel Novelli mai szerepében valóságos extázisba hozza a nézőt. Egy apa szenvedéseit és örömeit a rossz fiu tévelygéseit és javulásán, a csodálatos határos közvetlenséggel és érzéssel eleveníti meg a nagy művész, aki mesterien tudja a lélek minden gondolatát és a szív minden érzését egy-egy arcképpel kifejezni. Martin apó az ő alakításában, egy mindennapi jelenség, de telve olyan vonatkozásokkal, melyek alakját rokonszenve és vonzóvá teszik. A dráma meséje, a maga szövevényes jeleneteivel és megkapó beállításával, a szereplők elsőrangú játéka és a kiállítás tökéletessége méltó keretet alkotnak ahhoz a nagyzerű művészethez, melyet a nagy mester e képben színre hoz.

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. igazságügyminisztérium 9900—1913. L. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

A nyári idény küszöbén

eiköltözés, lakasváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új lakcímküket, a lap pontos szétküldése szempontjából — legutolsó tartozkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal idejekorán közöljék.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

— Megolvasztott olasz rendjelek. *Buda-pestről* jelentik: *Pallavicini* Sándor őrnagy olasz rendjeleit megolvasztatta és elrendelte, hogy annak értékét hadisegély céljaira fordítsák.

— *Tejrazzia*. A rendőrség ma piaci tej-elárusítóknál razziát tartott és harmincnél több alkalommal állapított meg, hogy a tejet vízzel hamisították. A lekiismeretlen piaci tejelárusítók ellen megindult az eljárás, amit a rendőrség a legnagyobb erővel és szigorúsággal folytat le.

— *A hatósági kenyér és a pékkenyér*. Ma délelőtt a tanács az aradi kenyérrák meghatározásával foglalkozott. Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok referátuma szerint a hatósági kenyér kilójának előállítására negyven és fél fillérbe kerül s így azt a város élelmezési üzemében továbbra is negyvenkét fillérrért fogják árulni. A pékek azt állítják, hogy ők nem tudják a kenyeret ilyen olcsón előállítani s a tanács azért úgy döntött, hogy a pékek a kenyeret negyvennégy fillért árúsíthatják, míg a kiesinybeni eladásnál és viszontárúsításnál a maximális ár negyvennyolc fillér.

— *Köszönetnyilvánítás*. Kottila József és neje szivarokat és cigarettákat, Székely Pál bort küldött szeretetajándékul a pünkösdi ünnepekre a „Munkás Otthon” hadikórház sebesülteinek részére. Ezen ajándékot köszönettel nyugtázza a fenti hadikórház.

— *Kondenzált hollandi tej Aradon*. Az utóbbi időben már tejhiány is érezhető némiképp Aradon, sőt arról a városnál az aradi Vörös Kereszt egyesület is panaszkodott. Egy fővárosi kereskedő ajánlatot tett a városnak, hogy kondenzált hollandi tejet szállít megfelelő mennyiségben. A kondenzált tejnek — amelyben már a cukor is benne van — literje negyven fillérbe kerülne. A kondenzált tejjel egyelőre a Vörös Kereszt egyesület próbát tesz.

— *Gazdát cserélt aradi ingatlanok*. Lédervas Géza eladta az aradi 6659. sz. tjkvben felvett Ilona-utca 32. sz. házat 5000 koronáért Tamuczku Lázár és nejének. — Wolf György és neje eladták az aradi 6072. sz. tjkvben felvett Demeter-utca 103. sz. házat 3000 koronáért Schmiegl János Sándor és nejének. — Singer Antal és neje eladták az aradi 4649. sz. tjkvben felvett Teleki-utca 20—21. sz. házat 20000 koronáért Beck Renének.

— *Sirkő felszentelés*. *Szofer* Juda orthodox izraelita főrabbinak örök emlékeztetőre emelt síremlékké felszentelése, illetve felavatása június hó 1-én délután 4 órakor fog megtartatni, mely vallásos alkalomra a hitközség előjárósága az összes hitorsosokat ez uton is meghívja.

— *Gyermekköcsök legnagyobb választékban Fischer áruházában a Szabadság-téren*. Osszesuktható nyári sport-kocsi már 16 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától. Kérném a cégre figyelni. *Fischer* áruház a Szabadság-téren. 227

— *Írásmunkák, sokszorosítások, írógépjavitások előnyös árban eszközöltek*. Gyors-, gépiró-, könyvelői szaktanfolyam. *Ziffer és Hollós, Br. Bohus-palota*.

— *Utazó kofferek, finom női táskák, manikűr készletek legolcsóbban Fischer áruházában a Szabadság-téren*. A cég különlegességei u. m.: kozmetikai cikkek és finom bőrárak legnagyobb választékban az *Andrássy-téri* fiókban, *Lőcs-palota, Fischer* fiókja. 227

— *Engel-féle kereskedelmi szaktanfolyamban júniusban kezdődő nyári tanfolyamon már az összes tantárgyak német nyelven is taníthatnak*. Belratkosságok június 6-ig. *Lázár Vilmos-u. 2., Földes-palota* mellett. 195

— *Papírárukból nagy engedményt nyújt viszonteladóknak Kerpel papírnagykereskedése*. 193

— *Hadisegélyző bályegyek szását két koronájával veszi Kerpel könyvkereskedése*. Ugyazintén vesz egész bályeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 193

— *Olcsó papírszalvéták Kerpelnél*. 193
— *Olcsóság térképe Kerpelnél*. 193

Mult — Jövő.



Nem hagy nyugodni a Mult. Éles karmait belevájja a szívembe, kinosan incselkedik velem. Erősen a szemembe mosolyog. Ah, megborzadok e mosolytól, átjárja az egész testemet. Cinizmus, guny, lekicsinylés rejlik a mosolyában . . .

— Menj, menj, — hagyj nyugodni.
De csak tovább is velem van.
— Ne félj tőlem — mondja a Mult. Maradj csak velem. Hisz látom, hogy szeretsz. Hisz vonaglik a lelked, ha rám tekinthetsz. Fájdalmas vonaglás ez, mi? Ugy nézel rám, mint egy régi szeretőre, aki csalán elhagyott. Ugye, ugye csak azért szereted szabadulni tőlem, mert fáj a jelenlétem. Nem gyűlöletből fáj. Ne tagadd, így van ez. Ez a fájdalom tele van merengéssel, szomorú sóhajjal. Sajnálsz, ugye?

Behunytam a szemem s csak a fejemmel intettem, hogy így van.

A Mult tovább beszélt:
— Ja, nem lehetek mindig veled. Én vagyok a leghaladóbb e földön. Erősen konkurál velem a Jelen, ez elűz engem mindenünnen. Ez nem tőr maga mellett. Pedig tudom, jól tudom, sok sóhajjal teli ajkakat hagytam itt, melyek lázasan susognak roham. Ugye?

— Igazad van. De ne beszélj tovább. Kinzi a szavaiddal.

— Ha nem maradhatok velem, ne incselkedj. De a Mult csak tovább beszélt:

— Betekintettem a leányszívembe. Mindegyik csak velem van tele. Én jó voltam hozzájuk. Gyönyörű béli éjszakákon, vagy a titokzatos hold fényénél, perzselő nyári éjszakákon belopóztattam szívükbe a szerelmet. Összelincoltam sok megértő, szerető szívet. Vajjon a Jelen meg-e adja ezt? Nem! Nagyon terhes vendég a Jelen. Fekete ruhában jár és mindig szomorú . . . Fél tőle öreg, fiatal egyaránt. Nincs semmi kifejezés benne. Olyan titokzatosan jár-ke, a tekintete rémitő. Nem szól senkihez, féltelmesen suhan végig mindenütt és hiába szólnak hozzá, hiába kérnek tőle valamit, beletemeti magát sötét látványába, mely ugy lebeg, mint egy nagy sötét kérdőjel . . .

Sötétben, szemrehányóan folytatta:

— Most, most visszasírnátok szívesen. Akkor semmibe se vettek. Elégedetlenek voltak. Elég volt egy apró nuansz, hogy fitymálva lekicsinyeltek. Bárhog is iparkodtam jól cselekedni, nem tetszett nektek. A gazdag még többet kívánt, mindent, mindent csak önzően magának akart. A nők szeszélyét nem tudtam kielégíteni, minden divat követés volt nekik. Lassan-lassan kibontakoztak minden nőiesegből, felsziccelltek szoknyájukat, hogy annál jobban kacérkodhassanak a másik nemmel . . . Hagytam őket. Bár éreztem, hogy ez nincs rendjén. A nőben legszebb, legfeszteletreméltőbb a nőieség, amelyhez diszkrét ruhadarab illik. Pajzánkodtak szabadon, fekeztenül . . . A férfinek kevés volt egy asszony. A nyugodt családi tűzhelyet bemoeskolta a beestolenség lángjaival . . . Nem gátoltam meg őket tetteikben. Szabadon élhették bűnös életüket. Könnyedén siklottak végig a jón, nem tudták megbecsülni a jót . . .

Fájdalmasan szisszentem fel a szavakra. Kék színeket játszott az arcom és vergődve szóltam:

— Engem nem érinthetnek szavaid. Én meg tudtam becsülni mindig a jót, én tiszteltelek, becsültelek.

— A sok rossz miatt a jónak is bűnhődni kell. Ez már így van. Mit szóljanak akkor a tisztességben megöszült családnyák, akiknek vigasztalhatatlan sorsot hozott a Jelen. Miért kell ezeknek bűnhődni? Hősiesen kell tűrnök fájdalmukat. Be sokan is vannak azok a szegény anyák, akik hiába várják vissza fiukat: a legkedvesebbet, a legdédelgetettebbet. A Jelen nem ismer kegyelmet, nem nyújt vigaszt, nem tudja meghatni őt semmiféle . . . Be sok ambiciózus, szép jövőre hivatott ifju reményeit semmisíti meg. . . . Életük célpontjánál kegyetlenül lesújt a Jelen. Megakasztja továbbhaladásukat és a magasztos nagy eszmék semmivé válnak. A lélek megsemmisülésével megszűnnek az eszmék is. Csak az élettelen test marad meg, mely kitudja melyik meszesgödörben, vagy véres árokban indul porladásnak . . .

Éjfél felé jár az idő. Már pihenni szeretnék. Tehetetlenül vergődöm. Ha a Mult velem van, nem bírok pihenni. Szeretném elűzni őt. De hogyan, miképp? Nem tudok neki parancsolni.

Kissé mintha csillapodott volna a lelküzetem. A Mult távozóban van. De olyan vontatottan megy. Érzem, hogy már pihennem kellene, de nem lehet, amíg látom őt.

Már messze jár . . . De a messzeségben még egyszer visszafordul és vigasztalva kiáltja felém:

— Ne féljetek. Bizzatok! Reméljétek! Arany köntösben, tündöklő glóriával jön elétek majd a Jövő. Mosoly lesz az arcán és amerre lép, mindenfelé csak a jót hinti el . . . Csak várjatok türelemmel. Talán már nincs is oly messze. Talán egyszerre, váratlanul csap le közétek. Diadalmas fényrel árasztja el majd az egész országot. Magával hozza azt, amire oly epedve vártok: a Békét, a Dícsőséget!!!

Dr. Sebestyenné — Lia.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E. é. ő. szakaszvezető. Sajnáljuk, de meg kell mondanunk (és ezt az őszinteséget ön, mint katoná, nem is veheti zokon): ha a kérdéses közleményből ilyen kesergésekre alkalmas szolgálható következtetésekre jutott, akkor — nem tud olvasni. Sőt többet mondunk: nem is szokott olvasni, mert akkor nem állítana olyasmit, hogy a testi épességüket, életüket a hazáért adók soha egy elismerő sort nem kapnak. Az aradi katonák harctéri tetteinek — a háziezred, a 12-es, a hármashuszárok, a honvédhuszárok, kasszentmiklósi lovaglótűzterek haditényei-nek gazdag és maradandó krónikáját találhatja meg az Aradi Közlöny háborus számaiban. Ami a tévedéseket illeti: készséggel elismerjük, hogy az önkéntesi gombok galléron és sapkán elhelyezésével nem feltétlenül vagyunk tisztában (hiszen végre is végkép untaughik civilek vagyunk), de azt mégsem értjük, hogy mi „az óriási különbség” abban, ha az önkéntesek instruktora nem zászlós, hanem most lett hadapród-örmeester. Egyről pedig megnyugtathatjuk Önt, aki a kórházból tulzott sötétben és keserűen lát mindent, ami és aki civil: senkinek nem jut eszébe, még X urnak és Y kisasszonynak sem, hogy „megmosolyogja” az adjusztálatlan ruhában hazasiető önkéntest.

Tudatlan. Kérdése olyan általánosságban hangzik, hogy nem tudunk felelni rá, mert azt utóvégre még se kívánhatja, hogy itt oldalra terjedő leírást adjunk. Teasék megírni világosan és pontosan, hogy mit óhajt tudatni.

P. L. Amint a veszteségkimutatás hivatalosan hozza, hogy hadifogoly, akkortól kezdve jár a gázai.

Nappali látogatás. A versben kevés a szellem és humor ahhoz, hogy közöljük.

Pécskai kenyér. Ezt a kérdést a városi tanács igyekezett rendezni, de nem lehetett, mert bonyodalmas lett volna a mai lisztrendeletek világában Aradról lisztet utalni ki a sütőknek és ellenőrizni, hogy az aradi lisztből sült kenyér csakugyan Aradra kerül-e. A háborúval járó bajok között nem a legnagyobb és így talán elviselhető, hogy az aradi piacon nincs pécskai kenyér.

M. P. Május 22-i Aradi Közlöny nyolcadik oldalán nagy fehér mezőt talál. Ott volt megírva bőven mindaz, amit ön figyelmünkbe és közlésre ajánl, azonban nem engedték meg a cikk kinyomtatását. Bármennyire sajnálatos: bele kell törődnie, hogy erről a mai körülmények közt nem lehet írni.

Tartalékkórház. Városliget. Sajnálatunkra nem közölhetjük a verset.

Kápolnási előfizető. Az ön által panaszolt nehézséget Aradmegye egyes részein is megvannak és azal aligha orvosolhatók, ha írunk róla. A helyhatóságnak kellene a bajon segíteni. Talán forduljanak egyenesen az alispánhoz panasszal.

Steckenpferd- liliumtejszappan

915

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepülő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való fölülmúlhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, üzletszerzetekben stb. Hasonlóképpen kitérő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér egy tubus) Kitérő szerzői kezek gondozására.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Mérnök és Építész Egylet, május hó 30-án vasárnap d. u. 4 órakor tartja meg az egylet helyiségében (Központi Szálloda épülete I. emelet) 1915. évi közgyűlését, melyre az egylet tagjait tisztelettel meghívom. Virágh Lajos s. k. elnök.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Szabadság-tér 11. számú házban egy nagyobb üzlet-helyiség, mely esetleg két üzlet céljaira is alkalmas, továbbá ugyanott az I. emeleten egy négyszobás saroklakás, folyó évi november hó 1-től bérbeadó. Bővebbet a házmesternél. 1880



KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A

„SZANITEC” TETÚPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetvek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kész tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „Szánitéc”-port, mert más márkájúak, ezek is akadnak sőt, ahonnan nem volna kapható. 3 dobozt utánvéttel köld, Auber gyógytár, Kolozs. 8747

azon rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

STOÓSZ GYÓGYFÜRDŐ

(Abaujtonya-megye.)

Elsőrangú klimatikus gyógyhely
és vízgyógyintézet.

Igen mérsékelt árak, kitűnő ellátás. Elő- és utó-udvarban a szobákban jelentékeny engedmény. Fürdő-udvar: június 5-től szeptember végéig. Posta-és távírdáilomás helyben. Vasúti állomás Mezőszőlő. 660 méter a tenger színe fölött, gyógyfürdő fenyvesek között, különösen kedvező tavaszi és őszi időjárással. Klimája enyhe, levegője ózonszerű és pormentes, ivóvíze páratlan.
Gyógyeszközök: Vízgymög, tejkúra, fenyőoxigén-és szénasavas fürdők, masszázs és villamosítás.
Igazgató-őrnagy: Dr. Csirfusz Dezső kir. tanácsos, Vaskarona és a Ferenccsereplők lovagja. A „Yárosmajor Szanatóriumot” a nyári hónapokban a társfürdős vezet.
Bővebb felvilágosítást készséggel ad a fürdőigazgató.

Uj szálloda

Nagyváradon, a Rákóczi-uton!

Megnyílt a nagyuri kényelemmel berendezett
Vaiszlovich Park-Szálloda.

60 szobával és lakosztályokkal. Fürdőszobákkal, minden szobában meleg-hidegvizes mosdókkal. — Melegvízfűtés. Vacuum Cleaner, higiénikus berendezés. — Zene-mentes, csendes és tiszta hely.

Nagy fenyves park, lugasokkal és Glorietekkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telefonszám: 808. Villamos megállóhely!
Automobil garage és istálló. 1881

APOLLO SZÍNHÁZ.

Május hó 29-én és 30-án,
szombat és vasárnap.

A Nordisk Films Comp. alkotása.

Repriz:

A repülő lovas

drama az artista életből 3 felvonásban.

Főszerepben:

Waldemár Psylander.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Használt ólom
megvételeire kerestetik

Következő

ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Hoggard Rider: Ayesha visszatér, Lázár Miklós: Fronton, Kálnoki Izidor: Háborus tréfák, Landauer Béla: A nagy esztendő, Herczeg: Sarajevótól Lodzsig, Lovik Károly: Egy elkésett lovag, Malonyay: A virtus, Szoliházy: Egy kém története, Móricz Zsigmond: Mese a zöld fivőn, Barabás Arthur: Kis mesék a csügedőknek, Karinty Frigyes: Beszéljünk másról, Bródy Sándor: IL Fehérkönyv, Ambrus Zoltán: A lóparti gyilkosság, Koch: Az anyajegy, Knut: Linke szerkesztő, Heyking: Csun, Zemplényiné: A leghatalmasabb érzés, Zboray: A megváltó szerelme, Hevesi: A becsület, Czobél: A két arany hajszál, Hervien: Az idegen, Garai: Dr. Molitorisz rögeszméje, Butti: A boldogságért, Sven Hedín: Egy harcban álló nemzet, Doyle: Veszedelmek, Karinty: Két hajó, Liliencron: Háborus novellák, H.: Vörös könyv, Császár: Az ezredesék, Lux Terka: Novellák, Nagy Endre: Csataképek, Tábori levelek, Williamson: Az erdőkfta, Krudy: 42-es mozsarak, Mann: Halál Velenczében, Lagerlöf Liljencrona otthona, Jókai: Kedves atyafiak, Farnals: Igen! Nem.

Némethen: Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss: Mit Weinkrub in Haar, Roman. Vollguartz Ingeborg: Peterszen und ihre schwesstern, Dahl: Der Zuchtmeister, Ballestrem: Weisse Tauben, Eden: Graf Alexis Bödiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thörnerne Füsse, Rachel: Baldbereit, Die heilige Riza, Werder: Im Inselmeer, Ange Madelung Die Gezeichneten, Zobeltitz: Aus tiefen Schacht, Rasmussen: Was Frauen wollen, Schubín: Die Flucht nach Amerika, Hartwig: Haus Bikenbach, Zobeltitz: Der Herr im Hause, Werder: Die Meistergeige, Harder: Erbsünde, Schumacher: Kaiserin Eugenie: Seeliger: Peter Voss der Millionendieb, Schirokauer: Die siebente Grosmacht, Gontard: Seelenverkäufer, Lützburg: Freda Halgren, Wasner: Der Presseball.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.

Videki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Daniderff: Jöjj velem viruló violám, Lehár: Huszárdal 1914., Pap: Áldások a király!... Rényi: Arad a Tisza (Tiszavirágból), Huszka: Huszárnóta, D.: Te csak szeress... Molnár: Nem látok én többet téged sohasem. (Egy katona dala.) Bánóczy: Estefelé leülök a zongorámhoz. Tanay: Gyerünk a csókkal!

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papir-
kereskedése Aradon

188

Nyíltér.

Rohitsch-Sauerbrunn
gyógyfürdő.

Déli vasut állomás, Steiermark.

Legmodernebb hygienikus berendezések. Különösen alkalmas láb-
badozó katonáknak. Kötűnő
gyógyeredmény gyomor- és bél-
bántalmaknál, szivbajoknál, neu-
rastheniánál.

Testedző gyógyintézet.

= Fürdőidény áprilistól októberig. = 8807

Arjegyzék a fürdőkezelőség által.

Ragályok
ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert
kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és
egyéb ragályos betegségek a háboru után
fokozottab erővel lépnek fel, mint más idők-
ben, miért is szükséges, hogy minden ház-
tartásban egy megbízható fertőtlenítőszer
kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb
fertőtlenítő szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti
üvegekben 90 fillérről minden gyógyszer-
tárban és drogériában kapható. Hatása Löff-
ler, Vertun, Pertik, Vas, stb. intézeteinek
vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért
is az összes orvosok betegágyak fertőtlení-
tésére, antiszeptikus kötözéseknél (sebekre
és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ra-
gályok elhárítására, stb. mindenkor ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyenge pipere szappan 1% lysoformot
tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható
a legkényesebb bőrre is; szépíti, megpu-
hítja és illatosítja teszi a bőrt. Egy kísérlet
s Ön a jövőben kizárólag ezen szappant
fogja használni. Ára 120 K.

Fodormenta Lysoform

erősen antiszeptikus hatása szájviz. Szájbüzt
rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat
konzerválja. Használható továbbá orvosi
utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmak-
nál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány
csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 1 kor. 60 fillér.

Az összes lysoform készítmények kapha-
tók minden gyógyszertárban, drogériába.
Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve
megküldjük az Egészség és fertőtlenítés
című érdekes könyvet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

Uj könyvek.

* Magyar-Török almanach címen Mezey
István gondos szerkesztésében egy rendkívül
érdekes és értékes munka jelent meg a török
Vörös félhold javára. Az almanachba cikkeket
irtak: Khuen-Héderváry Károly gróf, Baltazár
Dezse, Berzeviczy Albert, Bárczy István, Pe-
kár Gyula, Kenedi Géza, Ignotus, Lóczy La-
jos, Cholnoky Jenő, Márki Sándor, Kunos Ig-
nác, Mészáros Gyula, Strausz Adolf, Germa-
nics Gyula, Zempléni Árpád, Oláh Gábor, Sas
Ede, Farkas Imre, stb. Bár szinte minden
közleményében a turánizmus nagyszertű gondo-
lata vonul végig, -- a turánizmusról kifeje-
zetten is irtak Nyáry Albert báró, Pekár
Gyula, felvinczi Takács Zoltán, Akcsara-Oglu
Juszuf, Lakos Béla, Sassi Nagy Lajos, stb.
A 284 oldalra terjedő munka végig lebilincseli
az olvasót s megéri lelkében a turániz-
musban vetett hit erejét. Az almanach írói
ugyanazt vallják, amit a Turáni Társaság.
„Kutatni és felvirágoztatni tudományosan és
gyakorlatilag nagy multunkat és még nagyobb-
jövönket jelentő őshazánkat. Európában és
Azsiában, Dévénnytől Tokióig, multban, jelen-
ben és jövőben, barátokat és szövetségeseket
szerezve magunk és az egész világ javára.”
Az almanach török részében előkelő török írók-
tól, költőktől találunk közleményeket. A mun-
kát az Athenaeum adta ki; a fűzött példá-
nyok ára 3, a díszkiadásé 20 korona. Szere-
tettel ajánljuk olvasóink figyelmébe. Minden
jövedelem a török Vörös félholdé.

* A világháboru naplója. E cím alatt Radó
Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár, új
sorozatot kezd. Napról-napra, a hogy az esemé-
nyek történetek, közli egymásután a világháboru
eseményeit az eredeti dokumentumok, vezérkari
jelentések, hivatalos közlések, hitelesnek bevált
adatok alapján. Rendkívül érdekes olvasmányt
kap itt a közönség s biztosítékot a sorozat
következő füzeteire, hogy azok ép oly érdekesek
értékesek és tájékoztatók lesznek. A sorozatot
a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki;
az első fűzet ára 60 f.

* Madách a Magyar Könyvtárban. Az
ember tragédiája a népszerűség új állomására
érkezett: fölvetették Radó Antal kitűnő vállalá-
tába, a Magyar Könyvtárba. A Magyar Könyv-
tár kiadása az üggyhez méltó gondval készült,
Császár Ernő rendezte sajtó alá, ügyelve a
szöveg pontosságára s tájékoztató bevezetést is
irt hozzá. A fűzet a Lampel R. (Wodianer F.
és fia) cég kiadásában jelent meg; ára 60 f.

* Katona a magyar költészetben. Kitűnő
írónk, Kozma Andor pompás tanulmánya, melyet
nemrég a Kisfaludy-társaság-ban olvasott fel,
most könyvalakban is megjelent Radó Antal
ismert vállalatában, a Magyar Könyvtárban. A
tanulmány friss, színes képben mutatja be a
katona-ideál ábrázolását. A fűzetet a Lampel
R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 30 f.

* Nemzeti állam, imperialista állam és
államszövetség a címe annak a most meg-
jelent könyvnek amelyben Kautsky Károly a
szocializmus elméletének legkiválóbb írója, a
világháboru gazdasági okait tárgyalja. A kiváló
fordítás Weltner Jakab szerkesztő gondos
munkáját dicséri. Kautsky új műve minden
könyvkereskedésben kapható, ára 80 fillér.

* A világháboru képes krónikájának 84.
száma is tele van szebbnél-szebb harctéri fel-
vételekkel. — Képsorozata a front mögött folyó
munkát, a katonaságnak élelmiszerrel és muni-
cióval való ellátását mutatja be, mélynyomású
műfellekete pedig az északi harcterről ábrázol
egy jelenetet. Közli továbbá a fűzet Hazai Samu
báró honvédelmi miniszter életrajzát s arcképét.
A fűzetet a háboru humora egészíti ki. —
Egy fűzet ára 24 fillér, előfizetés negyedévre
3 korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

Fűzetek

Csiszetek



Ceres

Ételzsirral

Minden család szerencséje,
hogy a magas díszítésiértékű olcsóbb,
állati zsírokat pótló zsír is létezik és pedig a
„Ceres ételzsir”

Hasonlóan kitűnő módon alkalmazható ep-
témál, rántással és főzéssel, mint kenyérré
való kenőre. Egy kilogramm Ceres-ételzsir
2 koronával olcsóbb a díszítésiértékű
egyszerű-szempontból csomói technika, sem
áll megőtte

Veszek és eladok:

burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
szappant

waggontételenként és mmá-
zsánkint.

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.
Telefon 670.

3298—1915. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
tóságánál, nyugdíjazás folytán
megüresedő, a IX. fizetési osz-
tályba sorozott évi 2800 korona
fizetés és 800 korona lakbérrel
javalmazott II-od aljegyzői ál-
lásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen
állást elnyerni óhajtják, hogy a
törvényben előirt képzettségüket
igazoló okmányokkal és másutt
netán eltöltött szolgálati idejüket
igazoló bizonyítványaikkal felsze-
relt pályázati kérvényeiket, Arad
sz. kir. város törvényhatóságához
címezve hivatalomba legkésőbb f.
évi június hó 7-én déli 12-órátig
nyújtsák be.

Az állás a legközelebbi törvény-
hatósági közgyűlésen választás ut-
ján fog betölteni.

Arad 1915. május 28.

Varjassy, polgármester.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

8901/1914. tjkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár r. t. végrehajtónak — Popa Juon és Popa Mihály ismeretlen tartózkodása végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 1120 korona tökérvétel és jár. valamint jelenleg 68 kor. 60 fillérben megállapított és még felmerülő költségek erejéig, továbbá több csatlakozottak tökérvételése kielégítése végett az aradi kir. törvényszék illetve a körösbökényi kir. járásbíró területén levő Kertes község határában fekvő és a kertesi 12. sz. tjkvben A. I. 6—10. sorsz. 324/b., 359/b., 480/a., 602/24—25/a. hrsz. 508 korona, a 152. sz. tjkvben u. annak nevére A. I. 1—4. sor 280/b., & 415/a., & 490/a. és 557/12. hrsz. 484 korona, továbbá a 162. sz. tjkvben u. annak nevére A. I. 1—5. sor. 75—76/a., 263/a., 393/b., 489/a., 514/a. hrsz. 349 korona, a 224 sztkvben u. annak nevére A. I. 1—2 sorsz. 260/a és 511/a hrsz. 187 korona, a 240 sztkvben u. annak nevére A. I. 1 sorsz. malom 49 kor., a 248 sztkvben u. annak nevére A. I. 1 sorsz. 15 korona a 148 sztkvben Popa Mihály nevére A. I. 1—4 sor 658/292., 654/409. 655/492., 656/649. hrsz. ingatlan 287 korona, és az u. ottani 10 sztkvben A. I. 1., 3., 5., 6., 8. sorsz. ingatlanból Popa Juont illető 1/2 rész 1024 kor. 50 fill. mint ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelték.

1. Az árverés megtartására határidőül 1915. évi június hó 17. napjának d. a. 10 órájára Kertes község-házához kiírtatik.

2. Ezen árverésen a fenti írt ingatlan az utóajánlatnál alacsonyabb árban el nem adható, tehát a kertesi 12 sztkvben felvett ingatlan 1100 korona, a 152 sztkvben felvett ingatlan 880 koronán, a 162 sztkvben ingatlan 1221 koronán, a 224 sztkvben ingatlan 81 kor. 10 filléren, a 240. sz. tjkvi ingatlan 775 korona 50 fillérenél, 248. sz. tjkvi ingatlan 284 koronán, a 148. sz. tjkvi ingatlan 1876 korona 10 fillérenél, a 10. sz. tjkvi ingatlan 1688 koronánál alább el nem adható külön telekkönyvönként.

3. Árverezni szándékozók tartanak a becsár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez bánatpénzül letenni vagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

4. A vevő köteles a vételárát három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 14 nap alatt, a második ugyanezen naptól számított 30 nap alatt, a harmadik részlet ugyanezen naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamattal együtt szabályszerű letéti kérés mellett a körösbökényi kir. adóhivatalnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az árverés napját követőleg esedékessé vált adókat és árnéházi illetéket viselni

és az épületeket tűzkár ellen biztosítani. Ha az utóajánlatnál magasabb ajánlat nem tétetnék, utóajánlatot tevő még ha meg nem jelent is, vevőnek nyilvánítottatik, az utóajánlati árban. Az utóajánlati árverés költségeit vevő a vételáron felül viseli.

6. Ha az árverés napjától számított 8 nap alatt előterjesztés nem adatnak be, vevő a megvett ingatlan birtokába a végh. törv. 187 §-ában megállapított 15 nap utóajánlati határidő sikertelen lejártá után lép és annak haszna és terhe szentül őt illeti és akkor vevőnek a végh. törv. értelmében a vételi bizonyítvány ki fog adatni.

7. A tulajdonjog a vevő javára a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog bekebelezettni.

8. Az árverési feltételeknek eleget nem tevő ellen a végh. törv. 185. és következő §§-ában foglalt intézkedések nyerne alkalmazást.

Körösbökényi kir. járásbíró

1914. december 31-én.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

M. kir. állami gyermekmenhely Arad.

710—915. sz.

Hirdetmény.

Az aradi állami gyermekmenhely részére az 1915. július 1-től 1916. június 30-ig terjedő idő alatt szükséges tej, cserhasábtuzifa és pirszén szállítását, továbbá folyó év július 1-től szeptember 30-ig terjedő idő alatt szükséges marhahús és borjúhús, sertéshús és hentesárúk, valamint kenyérszükségletet szerződés útján óhajtja biztosítani.

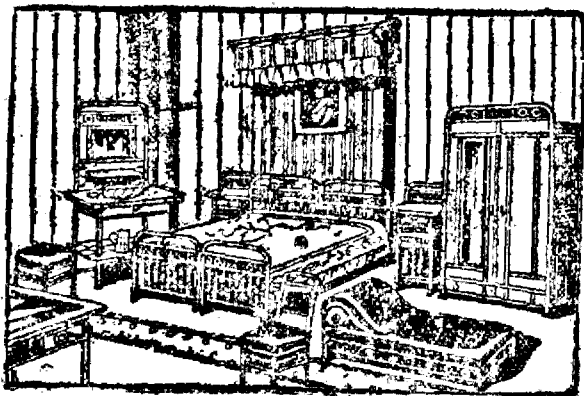
Felhivatnak mindazok, akik ezen cikknek szállítására vállalkoznak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat folyó év június hó 7-én délelőtt 11 óráig az aradi állami gyermekmenhelybe adják be.

Bővebb felvilágosítás az állami gyermekmenhelyben a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig megtudhatók.

Arad, 1915. május 21-én.

1959

Allami gyermekmenhely.



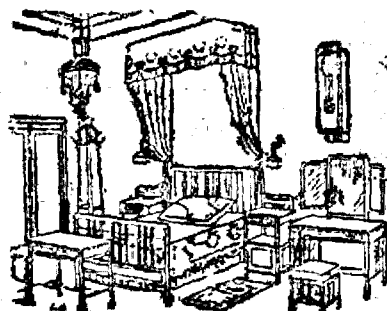
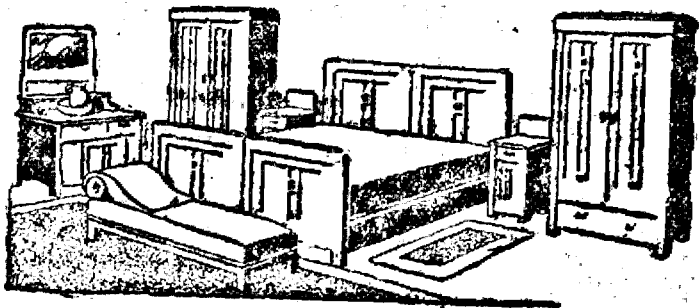
GARAI KÁROLY

BUTORKERESKEDŐ

TÖRVÉNYSZÉKILEG BEJEGYZETT CÉG

ARAD, ASZTALOS SÁNDOR-U. 1. és 5.

1951



Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

**A világ legjobb patkányirtója****Fried Ignác Arad, Háromveréb-u. 4.**

A magyar királyi államvasutak és az arad-csanádi egyesült vasutak patkányirtója.

Levélbeli meghíráásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek.
Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek. 1915Gépkenőolaj,
géphengerolaj,
motorhengerolaj,
tovotte-kenőcs,
gépszij stb. stb.**azonnal kapható****Kovács Soma és Társánál**
Arad, gépuvar. 1953**Uránia Színház.**

Vasárnap és hétfőn

Az élet viharában

Dráma 3 részben.

„Hungária“ Aradi Pamutárugyár R. T.**Meghívás.****A „Hungária“ Aradi Pamutárugyár R. T.**
1915. évi június hó 13-án délelőtt 11 órakor tartja meg
Aradon az Aradmegyei Takarékpénztár üléstermében**V-ik évi rendes közgyűlését,**

melyre a t. részvényeseket meghívjuk.

Az alapszabályok 14. §-a értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek gyakorolhatják szavazati jogukat, kik a közgyűlés napját megelőzőleg legalább 3 nappal — tehát 1915. évi június hó 10-ig bezárólag — részvényeiket a szelvényeikkel együtt ARADON:

„Hungária“ Aradi Pamutárugyár R. T.,
Aradmegyei Takarékpénztár,
Aradi Első Takarékpénztár,
Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár,
Aradi Ipar- és Népbank,
Aradi Polgári Takarékpénztár,
Aradi Központi Takarékpénztár,
„Viktoria“ Aradi Takaré- és Hitelintézet R. T.

pénztáránál letétbe helyezik.

Napirend:

1. Két részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítése végett.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentéseinek felolvasása az 1913/1914. évi zárszámadások és évi mérleg megállapítása a nyereség hováfordítása és a felmentvény feletti határozatározatal.
3. Netáni indítványok.

Arad, 1915. évi május hó 28. napján.

1953

Az Igazgatóság.**Eladásra kerül:****4000 pár A. B. C.**Gyermek cérna sockni
remek színekben, izlé-
ses kivitelben.

Nagyság: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. sz.

ára pá-
ronkint: 67, 71, 75, 79, 83, 87, 91, 95 fill.

Azonkívül

1000 párfekete színes himzett és
áttört cérna, selyem, flor
és Fil d' cotte „QUI SI
SANA“ női harisnyák,
párja 1 kor. 30 fillértől.**„Ódipus“ szandál**

és fehér vászon cipők.

„Eos“ és „Jessy“tisztító szerek fehér vá-
szon-, színes bőr- és
lack-cipőkhöz. 1874**Cipő Tőzsde Arad** Apollo mozi mellett
Ugyeljünk a címre!!

Apró hirdetések.

OKTATÁS.

Egy V. vagy VI. gimnáziumot végzett instruktort keresek a görög nyelv tanítására. Cím a kiadóhivatalban. 1978

Isr. Fiúinternátus Arad.

A jövő tanévre csak korlátolt számban vesz fel növendékeket. Magántanulók két osztályról is felöltséggel előkészítettek. Prospektust készséggel szolgál. 1961

Engelkeresk. szaktanfolyama

Könyvelés. Gép-, gyors- és helyesírás. Keresk. számtan. Váltóisme. Levelezés. Tanítás magyar és német nyelven. Díjtalan állásközvetítés. Mérsékelt tandíj. Beiratkozások a nyári tanfolyamra június 6-ig Lázár Vilmos-u. 2., Földespalota mellett. 1949

INGATLAN.

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladhatók. Értekezhetni ugyanott. 1967

ALKALMAZÁST KERES.

Pesti masszírozónő

házhhoz ajánlkozok hölgyeket masszírozni és tyukszemét vágni. József főherceg-ut 8. ajtó 5. 1965

Egy jobb családból

való vidéki leány gyermek mellé ajánlkozok. Varráshoz teljesen ért. Cím a kiadóhivatalba. 1964

Fiatál

fűszerkereskedő segéd alkalmazást keres azonnaira. Szives ajánlatokat „E. Z.” alatt a kiadóba. 1955

Richelien, madeira

horgolás készítése, ugyanott kalapalkítás elvállaltatik Batthyány-utca 88/a L. Vitroelná. 1966

ALKALMAZÁST NYER.

3-4 középosztályt

végzett jócsaládból való fiú gyakkornokul (tanulóul) felvételtik Kohn Fülöp fakereskedőnél, Battonyán. 1957

Alkalmazást nyelnet

egy vidéki nagyobb szállítási üzletben egy hadmentes egyen, ki e téren kellő jártassággal bír. Ajánlatok „P. K.” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1969

Egy nő munkás,

aki faraktárban már dolgozott, minden előforduló munkát végez, egy vidéki fakereskedésben állandó foglalkozást kaphat, csakis kitartó egyénre számítatik. Cím a kiadóhivatalban. 1981

Úgyes fiúettes

varróleányokat állandó munkára azonnal alkalmazok. Wiesnerné Steiner Ilonka, Weitzer János-utca 19. sz. 1947

Birtos és fényes

kereseti lehetőség ígérkezik (napi kereset 80-40 korona) Aradon lakó azon intelligens hölgyek és urak részére, kik a mostani háborúval kapcsolatos aktuális cikkek terjesztésével foglalkozni óhajt. annak a munkára csak megrendeléseket kell gyűjteni, páratlanul kedvező feltételek mellett. Az eladásra váró cikk a publikum minden rétegében terjeszthető. Eladásra könnyű, vevője mindenki. Ajánlatok levélben történhetnek, „Páratlan” jelige alatt ezen lap kiadóhivatala útján. 1969

ÜZLETEK.

Egy jömenetelő

iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1968

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

június hóra egy szép, tágas, utcai különbejáratu szobát, fürdőszobával és esetleg konyhahasználattal, két urnó részére. Ajánlatok Bellák és Deutsch céghez küldendők. 1974

KIADÓ LAKÁS.

4, 5 és 6 szobás

modern lakásokat azonnaira, augusztusra, novemberre ajánl a Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-u. 8. Telefon 816. 1968

Butorozott szobák

csekély díjszabás mellett bejelenthetők a Lakásnyilvántartási Irodában, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. 1967

Kétszobás

utcai lakás elő- és fürdőszobával augusztusra kiadó Péter-utca 2/c. Szerb templom közelében. 1960

Külön bejáratu

eszesen butorozott utcai szoba kiadó. Szt.-Pál-utca 8. I. em. 1971

Kiadó

két eszesen butorozott szoba, előszoba, konyhahasználattal, a főter közelében. Cím a kiadóhivatalban. 1948

Modernül butorozott

kétszobás lakás, balkonnal, gázfürdőszobával, esetleg több személynek is kiadó Bohus-palota (Zrínyi-utca) II. kapu, II. emelet. 1870

Erzsébet királyné körut 18/a. számú ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal vagy I. évi augusztus hó elsejére kiadó. 1648

Nádor-utca 14.

3 esetleg 4 szobás lakás kiadó. 1869

3-4 és 5 szobás lakások

ajonnan festve, minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, irodának is alkalmas, azonnaira kiadó Hasszinger-u. 8. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 8081

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házamesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jókarban levő

kerékpárt megvételre keresek Losonczy Lajos ékszerész, Szabadság-tér 1. 1956

Háztartási cikkek

és butorok elköltözés miatt, jutányosan eladók. Weitzer János-utca 8. II. 1812

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papirkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Ajánlok

prima raffiát legolcsóbban Roth József, Eötvös-utca 8. Telefon 68. 1706

Náder Gyula és Fia

késműves és villanszerelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsítése legpontosabban eszközöltetnek. 148

Vessék

uraktól levett férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát, katonai ruhákat és mindenféle egyenruhákat legmagasabb árban. Bieier Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 589

Automobil

hat üléses 12 lóerős üzembépes 2 hintó és 1 fedeles hajtókeres elnyős árban eladó Roth Istvánál, Asztalos Sándor-utca butorraktár. 1521

„Eos”

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere lack és szines bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Tözsében. Apollo mozi mellett. 5161

KÜLÖNFÉLE.

Ellenőrző pénztár

(National Cash Register-féle cassa) valamint minden ezzel rokon gépek azakszerű javítása előnyös árban eszközöltetik Ziffer és Hollós Irógépvállalatnál, Br. Bohus-palota. 1972

Raktárnak,

műhelynek, istállónak alkalmas helyiség, padlással és udvarral, azonnal kiadó Lovarda-utca 1., Attila-tér sarok. 1924

Itt az influenza.

Védkezünk, ígyünk naponta háromszor Hehs-féle Vasas chinabort, ez a kellemes zamatu títő készítmény kitűnően abszorbeálható vasas chinint tartalmaz, miért is úgy felnőttek, mint gyermekek is nagyszerű eredménnyel veszik. — Gyengélkedőknek, lábadozóknak, vérszegény, sápkóros egyéneknek legjobban ajánljuk. Ara 2:40 fillér. Kapható Földes Kelemen és Hehs Vilmos gyógyszerésztárában Aradon. 12

3552—1915. pm.

Hirdetmény

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál választás következtében esetleg megüresedő, X. fizetési osztályba sorozott évi 2000 korona fizetés, 200 korona városi pótlék és 720 korona lakbérrel javadalmazott fogalmazói állásra, pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyezni óhajtják, hogy a törvényben előírt képzettségeket igazoló okmányokkal, és másutt netán eltöltött szolgálati idejüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérelmeiket Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve hivatalomba f. évi június hó 7-én déli 12 óráig nyújtsák be. Az állás a törvényhatósági közgyűlésen választás útján töltetik be.

Arad, 1915. május 28-án.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi ó- és pecsenye

borok

egy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1954

Deák Ferenc-utca 40. szám.

„Matteine”

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkákat a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 1281

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 994.

Divatos

Fűzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek
633

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

Arad, Deák Ferenc-u. 6. sz.

Költözők
figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez ⁴⁸¹

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermek-kocsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmi- és játé-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

18007—1915.

Hirdetmény.

Az 1912: VIII. tc. 5. §-a, vala-
mint az 1918: XX. t. c. 2. §-a ér-
telmében minden gazdasági gép-
tulajdonosa bármilyen gazdasági
gépe mellett alkalmazott összes
munkásokat az Országos Gazda-
sági Munkáspánztárnál köteles
baleset esetére biztosítani, akár
saját gazdaságában, akár mint vál-
lakozó másnak gazdaságában vé-
geztet-gépével munkát.

Am 1918. XX. t. c. 2. §-a ér-
telmében a gazdasági gépmunká-
sok ideértve a képesített (vizsgá-
zott) fűtőt is, még ha közönséges
gépésznek nevezik is a kerületi
munkásbiztosító pénztárak által
sem baleset, sem betegség esetére
való biztosítási kötelezettség alá
nem vonhatók. A törvény kivé-
telt egyedül a képeített (vizs-
gázott) gépészszel szemben tesz,
akire névve kimondja, hogy azt
ugy betegség, mint baleset esetére
az illető kerületi munkásbiztosító
pénztárnál kell biztosítani

Felhívjuk ennélfogva az összes
gazdasági géptulajdonosokat, hogy
összes munkasikat biztosítsák,
mert ellenesetben az 1912. VIII.
t. c. 12. §-ában ütköző kibégási
eljárást tesszünk ellenük foia-
matba.

Arad, 1915. évi május hó 19 én.

A városi tanács.

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fil-
lér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines árcporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatása.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Jó anyák, gondos
szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeik
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:
Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
Hajfestő fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok,
vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratot Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő
szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános
gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél Hajós Arpád gyógszer-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-6.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodal és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközlök. 301

3483—1915. pm.

Hirdetmény.

Romlandó tartalmu küldeményeknek
a tábori postákhoz való feladása.

A közönség árumintákban a
tábori postákhoz gyakran szalon-
nát, dísznásajtót, kolbászt és más
gyorsan romló élelmiszereket küld,
amelyek a hosszú szállítás köz-
ben megromlanak és egészségre
ártalmassá válnak.

Mint hogy a küldemények ilyen
állapotban nem kézbesíthetők, a
feladók gondoskodó buzgalma
kérbe vész. Meg kell jegyezmem,
hogy a tábori postákhoz küldött
élelmiszerek romlása és megsem-
mítése a jelen viszonyok között
közszempontból is veszteségszámba
megy.

Erre való tekintettel a keres-
kedelemügyi miniszter ur 10948—
1915 sz. a. felhívta a postahiva-
talokat, hogy az olyan árumintá-
kat, amelyek tartalma a tábori
postahivatalokhoz való szállítást,
amely átlag 8—10 napot vesz
igénybe, a megromlás veszélye
nélkül előreláthatólag nem bírja
ki és olyanokat, amelyek megfe-
lelően csomagolva nincsenek, ne
vegyék fel.

Arad, 1912. május 21-én.

Varjassy
polgármester.

„PENSIO EXQUISITE“

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi
strandon, közvetlen a tenger
partján, csodaszép parkban,
21 elegáns berendezett szo-
bával, erkélyekkel, saját ten-
geri fürdővel és kikötővel.
Elsőrangú konyha. Gyönyörű
fekvésénél fogva üdülés: ki-
váló tisztek részére különö-
sen alkalmas.